

Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

Horarios

Horarios

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01701	Gramática española III	1c	6
V01G160V01702	Historia da lingua española	1c	6
V01G160V01703	O español de América e o español no mundo	1c	6
V01G160V01704	Seminario de literaturas e culturas lusófonas	1c	6
V01G160V01705	Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975	1c	6
V01G160V01706	Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade	1c	6
V01G160V01801	Gramática galega III	2c	6
V01G160V01802	Historia da lingua galega	2c	6
V01G160V01803	Terminoloxía e neoloxía do galego	2c	6
V01G160V01804	Literatura española dos séculos XVIII e XIX	2c	6
V01G160V01805	Literatura española dos séculos XX e XXI	2c	6
V01G160V01806	Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01902	Comunicación nos medios (en español e galego)	1c	6
V01G160V01903	O español coloquial e as súas variedades	1c	6
V01G160V01906	Edición de textos literarios	1c	6
V01G160V01907	Literatura e cine	1c	6
V01G160V01913	Lingua de signos española	2c	6
V01G160V01916	Linguas da Península Ibérica	2c	6
V01G160V01917	As escritoras da historia literaria	2c	6
V01G160V01918	Literatura latina	1c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01991	Trabalho de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Gramática española III				
Materia	Gramática española III			
Código	V01G160V01701			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rifón Sánchez, Antonio			
Profesorado	Rifón Sánchez, Antonio			
Correo-e	arifon@uvigo.es			
Web	http://http://arifon.webs.uvigo.es			
Descrición xeral	GRAMÁTICA III é unha materia destinada a profundizar nas características sintáctico-semánticas da oración composta en español.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender e manexar as técnicas de análise sintáctica das diferentes propostas lingüísticas Proba para a tradución da guía	CB5 CE4 CT5
Dominar a análise das construcións sintácticas complexas da lingua española	CB5 CE4 CT5
Argumentar e xustificar as propostas de análise sintáctica presentadas en función da interpretación semántica	CE4
Ser capaz de construír secuencias en función de certas condicións gramaticais	CE4
Ser capaz de resolver problemas e cuestións sintácticas en relación a feitos de significado e de contexto	CB5 CE4
Saber construír un discurso non sexista e multirracial	CT5

Contidos	
Tema	
1. Construcións coordinadas	1.1. A coordinación. Concepto e tipoloxía. 1.2. A coordinación copulativa 1.3. A coordinación disxuntiva
2. Construcións causais e finais	2.1. Causalidade e finalidade 2.2. Tipoloxía da causais 2.3. Estrutura das causais 2.4. Tipoloxía das finais 2.5. Estrutura das finais
3. Construcións condicionais	3.1. Características xerais das construcións condicionais 3.2. Tipoloxía das condicionais 3.3. Tempo e modo nas oracións condicionais 3.4. Estructuras condicionais

4. Construcións consecutivas	4.1. Características xerais das construcións consecutivas 4.2. Tipoloxía das construcións consecutivas 4.3. Estrutura das consecutivas
5. Construcións concesivas e adversativas	5.1. Concesión y adversación 5.2. Tipoloxía das concesivas 5.3. Estructuras concesivas 5.4. Tipoloxía das adversativas 5.5. Estrutura das adversativas
6. Entre a oración e o discurso	6.1. Oracións activas, pasivas, impersonais e medias 6.2. A modalidade. Os actos de fala. 6.3. Construcións imperativas, interrogativas e exclamativas 6.4. As funcións informativas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	24	42
Estudo de casos/análises de situacións	11	18	29
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	0	13
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	60	66

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dentro da aula dos conceptos gramaticais e dos métodos de análise gramatical máis significativos.
Estudo de casos/análises de situacións	Propoñeranse ao alumnado casos para resolver, ben en casa ou ben na aula; neste caso, a súa solución farase mediante unha exposición pública.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Propoñerase ao alumnado problemas e exercicios gramaticais para resolver dentro ou fóra da aula.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propondrá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propondrá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá entregar dous exercicios (un para o tema 2 e outro para o 3) de resolución de problemas que poderá ser realizado na casa ou na aula para a súa corrección polo profesor. Os contidos destes exercicios serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	10	CB5 CE4
Estudo de casos/análises de situacións	Esta proba consistirá na resolución dun ou dous casos prácticos que o alumno deberá resolver na casa e entregar para a súa corrección. Deberá entregar un para o tema 2 e outro para o 3. Os contidos destes casos prácticos serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	10	CB5 CE4 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Nestas probas propoñerase ao alumno que resolva, sen axuda de material ningún, casos, problemas e exercicios semellantes aos realizados en clase. Os contidos destas probas serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	80	CB5 CE4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Farase un exame (tipo proba práctica) a mediados do cuadrimestre e outro o final. Aqueles alumnos que superen algún destes exames liberarán esta parte da materia e non terán que examinarse dela nin en xaneiro, nin en xullo.

Aqueles que non alcancen o nivel esixido nun dos dous exames, terán que examinarse só da parte da materia que non superen. Para aqueles que non realicen ningún dos exames anteriores haberá un exame nas datas oficiais marcadas polo decanato no que deberán realizar toda a proba.

Para poder acceder ao 20% da nota, deberase entregar, polo menos, 3 dos exercicios e estudos de casos propostos ao longo do curso.

En xullo o exame constitúe o 100% da nota. Deberán facer todo o exame aqueles que non se presentaron a ningún exame.

Os que se presentaron pero non superaron ningunha parte, tamén deben facer todo o exame. Aqueles que non superaron só algún dos exames aos que se presentaron durante o curso só terán que examinarse da parte ou partes non superadas.

Se ben no se fai mención sobre a asistencia as aulas, é recomendable.

Bibliografía. Fontes de información

Academia Española, Real, Nueva gramática de la lengua española, I e II, Madrid: Espasa, 2009

Bosque, I. y Demonte, V. , Gramática descriptiva de la lengua española I, II, III, Madrid: Espasa, 1999

Bosque, Ignacio y Gutiérrez-Rexach, Javier, Fundamentos de sintaxis formal, Madrid: Akal, 2009

López Meirama, Belén, La práctica de la gramática en los textos, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela , 2005

Rodríguez Espiñeira, María José y López Meirama, Belén, Ejercicios de análisis sintáctico, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela , 1998

Rodríguez Ramalle, Teresa María, Manual de Sintaxis del español, Madrid: Castalia, 2005

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia da lingua española**

Materia	Historia da lingua española			
Código	V01G160V01702			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	HISTORIA DA LINGUA ESPAÑOLA é unha materia dedicada a realizar unha descrición exhaustiva da historia externa e interna da lingua española. Recomendable para alumnos ERASMUS con nivel C1 ou C2 en español.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
que os estudantes demostrasen comprender os seus coñecementos, neste caso, a historia da lingua, ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias .que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2 CE4 CT4
Comprender e manexar as técnicas de análise lingüística e discursiva para interpretar textos antigos do español, é dicir que os estudantes aprendan a desenvolver as súas habilidades de aprendizaxe para emprender estudos cun alto grao de autonomía	CE4 CE6 CT4
Teñen que aprender As estruturas de orixe, os factores de historia externa que inflúen na historia do idioma, o comportamento dos cambios lingüísticos e os factores de difusión implicados Isto leva a que teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes de índole social, científica e ética	CB3 CE6 CT2 CT3

Ser capaz de realizar comentarios de textos, de expor as razóns dun resultado lingüístico desde o latín ao CE6 español ou de ilustrar de modo práctico certas tendencias de comportamento lingüístico concentradas en CE8 épocas ou en autores, é dicir, que poidan formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico CT2 e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a mera aproximación intuitiva ás CT3 linguas e obxectos de estudo.

Ser capaz de resolver exercicios de historia do español. Coñecer os fundamentos básicos de estudo e análise lingüística e literaria. CB3
CB4
CE4
CE8
CT2
CT3

Contidos

Tema	
1. O sistema vocálico do latín clásico	1.1. O sistema vocálico do latín clásico 1.2. Transformación do sistema vocálico do latín clásico ao sistema vocálico do latín vulgar 1.2.1. Explicación estrutural
2. Evolución do vocalismo	2.1. Vocalismo tónico 2.2. Vocalismo átono
3. Consonantismo latino clásico	3.1. Transformación do consonantismo latino 3.2. Do consonantismo latino ao romance
4. Morfoloxía histórica	4.1. Substantivo 4.2. Pronome 4.3. Verbo 4.4. Partículas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	0	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	0	10
Estudo de casos/análises de situacións	10	10	20
Actividades introdutorias	6	0	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	48	50
Observación sistemática	0	12	12
Estudo de casos/análise de situacións	0	32	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na clase a través de textos, resumos dos principais procesos de evolución histórica externa e interna da lingua española. A exposición serán feitas unhas veces pola profesora e outras polos alumnos coa axuda da profesora. Procurarase sempre interacción nas aulas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de comentarios e exercicios prácticos sobre aspectos do contido do curso.
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de textos para realizar análises sobre aspectos concretos ou xerais, ben na aula ou ben en casa.
Actividades introdutorias	Explicación xeral dos contidos, da avaliación e das propostas de traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A resolución centrarase na resolución dos problemas evolutivos que se presentarán ao longo da explicación da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.
Probas	Descrición

Probas de resposta longa, de desenvolvemento

Probas para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e defensa por parte do estudante de exercicios sobre varios aspectos dos contidos do programa. Con isto preténdese que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo e obter unha resolución de problemas dentro da súa área de estudo. Avaliarase co 10% da nota.	10	CB3 CE4 CT3
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación na aula dun traballo/ proxecto dos temas que acordarán o alumnado e o profesor nas actividades introdutorias. Neste apartado o importante é que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado. Dita actividade cualificarase cun 40% da nota	40	CB3 CB4 CE8 CT2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A proba de resposta longa consistirá na entrega dun traballo onde se reflectirán os coñecementos da Historia da lingua española adquiridos durante o cuadrimestre. Neste exame será moi importante para argumentar os temas e textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles. Avaliarase con 50% da nota	50	CE4 CE6 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na 1ª edición das actas os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. De optaren pola avaliación única, terán ata a terceira semana do curso para comunicar esta decisión á profesora por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Por outro lado, o dereito á avaliación continua perderase se non se asiste a un mínimo do 80% das clases, é dicir, só serán avaliados con este sistema os alumnos e as alumnas que asistiran a 38 horas ou máis de clase. O dereito á avaliación continua perderase tamén se non se realizan as tres probas metodolóxicas arriba expostas, cuxas datas serán acordadas entre a profesora e o alumnado. A proba de resposta longa coincidirá coa data oficial do calendario marcada pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

- Academia Española, Real, CORDE. Corpus Diacrónico del Español, www.rae.es ,
- Ariza, Manuel, Sobre fonética histórica del español, Madrid: Arco/Libros, 1994
- Cano Aguilar, Rafael, El español a través de los tiempos, Madrid: Arco/Libros, 1988
- Cano Aguilar, Rafael, Introducción al análisis filológico, Madrid: Castalia, 2000
- Davies, Mark, Corpus del español, www.corpusdelespanol-org,
- Kabatek, Johannes (ed.), Sintaxis histórica del español y cambio lingüístico. Nuevas perspectivas desde las Tradiciones Discursivas, Madrid: Iberoamericana, 2008
- Lapesa, Rafael, Historia de la lengua española , Madrid: Gredos, 1981/9ª edición
- Lapesa, Rafael , Estudios de morfosintaxis histórica del español , Madrid: Gredos, 2000
- Lloyd, Paul M. , Del latín al español. 2 vols. , Madrid: Gredos, 1993
- López García, Ángel, Cómo surgió el español. Introducción a la sintaxis histórica del español antiguo, Madrid: Gredos, 2000
- Menéndez Pidal, Ramón, Orígenes del español. Estado lingüístico de la Península Ibérica hasta el siglo XI, Madrid: Espasa-Calpe, 1926/1950, 10ª edición
- Menéndez Pidal, Ramón, Manual de gramática histórica española , Madrid: Espasa-Calpe, 1980/16ª edición
- Penny, Ralph, Gramática histórica del español, Barcelona: Ariel, 1993
- Pons Rodríguez, Lola, La lengua de ayer. Manual práctico de Historia del Español, Madrid: Arco/Libros, 2010
- Rivas, Elena y Rodríguez Espiñeira, María José, La cláusula en español medieval: constituyentes funcionales, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 1997

As lecturas obrigatorias serán asignadas aos alumnos na primeira semana de clase.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Edición de textos literarios/V01G160V01906

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Linguas da Península Ibérica/V01G160V01916

Historia da lingua galega/V01G160V01802

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Gramática española III/V01G160V01701

Gramática galega III/V01G160V01801

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español de América e o español no mundo**

Materia	O español de América e o español no mundo			
Código	V01G160V01703			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Collazo Álvarez, Sara Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Estudo do español fóra dos límites da Península Ibérica. Prestarase especial atención ás variedades do español faladas en Hispanoamérica, así como ao uso desta lingua noutras áreas xeográficas cun importante número hispanofalantes.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ter a capacidade suficiente para interpretar tódolos datos que se porán á súa disposición respecto das distintas variedades do español falado fóra de España.	CB3 CE7 CT4
Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para a realización dun futuro proxecto de investigación ou labor profesional no que teñan que demostrar un alto grao de autonomía.	CB5 CE5 CE7 CT3
Ser quen de debater sobre os temas e os textos obxecto de estudo, reunindo datos e probas cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles.	CE7 CT2

Contidos

Tema

1. Introducción. A expansión da lingua española no mundo	(*)
2. O español en América Central e América do Sur	2.1. Español de América 2.1.1. Introducción histórica 2.1.1. Nivel fonético-fonolóxico 2.1.1. Nivel morfosintáctico 2.1.1. Nivel léxico 2.2. Linguas crioulas con base española 2.2.1. Palenquero 2.2.2. Papiamentu
3. O español nos Estados Unidos	3.1. Aspectos histórico-culturais 3.2. Variedades do español estadounidense 3.2.1. Español mexico-estadounidense 3.2.2. Español puertorriqueño ou nuyoricano 3.2.3. Español cubano-estadounidense 3.2.4. Español centroamericano-estadounidense 3.2.5. Variedades tradicionais do Sur 3.3. O español en contacto co inglés: "spanglish"
4. O español no Pacífico	4.1. A lingua española en Filipinas 4.1.1. Influencia do español nas linguas autóctonas filipinas 4.1.2. Chabacano 4.2. A lingua española nas Illas Marianas
5. O xudeoespañol	5.1. Introducción histórica. 5.2. Nivel fonético-fonolóxico 5.3. Nivel morfosintáctico 5.4. Nivel léxico
6. O español no continente africano	5.1. O español no norte de África 5.2. O español en Guinea Ecuatorial

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	0	23	23
Sesión maxistral	24	24	48
Prácticas autónomas a través de TIC	0	12	12
Estudos/actividades previos	0	10	10
Presentacións/exposicións	6	6	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	6	15	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.
Estudos/actividades previos	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio... de forma autónoma por parte do alumnado.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Poderán realizarse as consultas pertinentes ó respecto por correo electrónico (mjquilis@uvigo.es / scollazo@uvigo.es) ou en titorías.

Sesión maxistral	Poderán realizarse as consultas pertinentes ó respecto por correo electrónico (mjquilis@uvigo.es / scollazo@uvigo.es) ou en titorías.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Poderán realizarse as consultas pertinentes ó respecto por correo electrónico (mjquilis@uvigo.es / scollazo@uvigo.es) ou en titorías.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita...	30	CB3 CE5 CT2
Sesión maxistral	Avaliaráse mediante a asistencia, a participación activa e a preparación das lecturas previas.	5	
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.	15	CB5 CE7 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas nas que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc.	15	CE5 CE7 CT3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	35	CB3 CB5 CE5 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- Na 1ª edición das actas

os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. De optaren pola avaliación única, terán ata a terceira semana do curso para comunicar esta decisión ás profesoras por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Por outra banda, o dereito á avaliación continua perderase se non se asiste a un mínimo do 80% das clases, é dicir, só se avaliará con este sistema aos alumnos e as alumnas que asistiran a 38 horas ou máis de clase. O dereito a avaliación continua tamén se perderá se non se entrega o traballo tutelado na data fixada polas profesoras. Pola súa parte, a avaliación única consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade.

- Na **2ª edición das actas**, igual que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

- Alvar, M., Manual de dialectología hispánica. Tomoll: El español de América, Ariel, 1996
- Canfield, D. L., El español de América, Crítica, 1988
- Escobar, A. M. y Potowski, K., El Español de los Estados Unidos, Cambridge University Press, 2015
- Fontanella de Weinberg, M. B., El español de América, MAPFRE, 1992
- Kany, C., Samántica hispanoamericana, Aguilar, 1962
- Kany, C., Sintaxis hispanoamericana, Gredos, 1994
- Lipski, J. M., El español de América, Cátedra, 2005
- Lipski, J. M., Varieties of Spanish in the United States, Georgetown University Press, 2008
- López Morales, H, La aventura del español en América, Espasa, 1998

Moreno de Alba, J., El español en América, Fondo de cultura, 1995

Moreno Fernández, F., La división dialectal del español de América, Universidad de Alcalá, 1993

Moreno Fernández, F., Lengua española en su geografía, Arco/Libros, 2009

Quilis, A., La lengua española en cuatro mundos, MAPFRE, 1992

Quilis, A. y Casado-Fresnillo, C., La lengua española en Guinea Ecuatorial, U.N.E.D, 1995

Quilis, A. y Casado-Fresnillo, C., La lengua española en Filipinas, C.S.I.C, 2008

Ramírez Luengo, J. L., Breve historia del español de América, Arco/Libros, 2007

Vaquero de Ramírez, M., El español de América I Pronunciación, Arco/Libros, 2003

Vaquero de Ramírez, M., El español de América II Morfosintaxis y Léx, Arco/Libros, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática galega III/V01G160V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática española III/V01G160V01701

Historia da lingua española/V01G160V01702

Outros comentarios

- A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.
- A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.
- Reconméndase a utilización dos recursos que ofrece a biblioteca para consultar as referencias recomendadas na guía da materia, así como outros recursos bibliográficos que se sinalen nas aulas.
- É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma FAITIC e de estar ao tanto das datas nas que as probas de avaliación teñen lugar.
- Infórmase ao alumnado de intercambio de que o nivel de lingua necesario para o axeitado seguimento das clases desta materia é alto. Consúltese coas profesoras as dúbidas neste respecto.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literaturas e culturas lusófonas**

Materia	Seminario de literaturas e culturas lusófonas			
Código	V01G160V01704			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Baltrusch , Burghard			
Profesorado	Baltrusch , Burghard			
Correo-e	burg@uvigo.es			
Web	http://http://estudioslusofonos.blogspot.com/			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de profundizar os coñecementos adquiridos na materia "Panorama de Literaturas Lusófonas" en relación a correntes e obras específicas e seleccionadas dos ámbitos culturais brasileiro, portugués e/ou africano lusófono.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Adquirir e saber aplicar coñecementos básicos sobre a historia das literaturas lusófonas.	CB1 CB2 CB3 CE4 CE8 CE12 CE13 CT3
Comprender, saber analizar, comentar e discutir de forma crítica textos literarios e outras producións culturais provenientes de diferentes ámbitos lusófonos.	CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE10 CE11 CT3 CT4
Saber redactar textos (en forma de posts, pequenos ensaios e/ou traballos de proxecto dirixidos), realizar exposicións orais e debater nun nivel académico e crítico sobre temas relacionados coa literatura e cultura lusófonas.	CB2 CB4 CE6 CE9 CE11 CT2 CT4 CT5
Saber elaborar textos e proxectos de divulgación e de didactización de contidos literarios e culturais lusófonos en diferentes soportes.	CE6 CE8 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4

Contidos

Tema	
Elementos de estudos culturais portugueses e aspectos da historia da Lusofonía contemporánea.	Aspectos de: Historia de Portugal; Historia dos descubrimentos e da colonización; Historia do Brasil; Historia dos PALOP; Formación das culturas lusófonas; Aspectos antropolóxicos e artísticos seleccionados.
Aspectos seleccionados das literaturas portuguesa, brasileira e/ou africana lusófona actuais.	Exemplos de obras literarias ou ensaísticas que se lerán completas ou en excertos. A lista disponibilizarase na primeira aula.

Exemplos seleccionados de música e obras audiovisuais contemporáneas da lusofonía.

Exemplos procedentes dos ámbitos portugués, brasileiro e /ou dos PALOP.

Elementos seleccionados da actualidade cultural lusófona. Política; blogs; outros aspectos actuais.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	12	10	22
Traballos tutelados	0	30	30
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	4	8
Presentacións/exposicións	6	24	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	4	13	17
Estudo de casos/análises de situacións	20	21	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Organización interna da materia. Información bibliográfica. Introdución ás ferramentas dixitais. Temas e organización dos traballos tutelados e das exposicións orais.
Sesión maxistral	Os principais temas da materia serán introducidos a través dunha serie de exposicións maxistras por parte do profesor en lingua portuguesa.
Traballos tutelados	Cada estudante realiza ao longo do semestre un traballo de proxecto escrito (en lingua portuguesa ou galega), dirixido polo profesor, sobre un tema relacionado coa literatura lusófona.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios, etc. relacionados cos contidos da materia.
Presentacións/exposicións	Cada estudante realizará unha exposición de aproximadamente 20 minutos, e acompañada de documentación bibliográfica, sobre un tema de literatura lusófona acordado co profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Pequenos exercicios distribuídos a seren solucionados de forma autónoma.
Estudo de casos/análises de situacións	Realizarase unha serie de sesións dedicadas á análise pormenorizada de textos literarios e/ou outros aspectos culturais específicos da lusofonía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tanto a preparación dos traballos tutelados, a revisión de exames e exercicios realizaranse a través de titorías individualizadas. En certos casos poderán realizarse titorías en grupo.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Traballos tutelados	Avaliaranse a estrutura, metodoloxía e contidos dun traballo escrito de aproximadamente 12 páxinas con introdución, parte principal, conclusión e bibliografía, seguindo as normas do TFG. Un primeiro borrador enviarase ao profesor en formato Open Office ou Word na primeira semana de decembro. A entrega definitiva do traballo é na primeira semana de xaneiro. O traballo pode ser redactado en lingua portuguesa ou galega (indicacións específicas para o alumnado Erasmus en "Outros comentarios").	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Presentacións/exposicións	Avaliaranse a estrutura, metodoloxía e contidos dunha exposición oral en lingua portuguesa, de aprox. 20 min., acompañada da documentación correspondente. As exposicións orais realizaranse ao longo dos meses de outubro, novembro e decembro (indicacións específicas para o alumnado Erasmus en "Outros comentarios").	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Avaliarase a calidade das intervencións nas aulas e as realizacións de eventuais exercicios, como tamén a participación noutras actividades da materia.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CE4 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As clases desta materia impartiranse en lingua portuguesa, podendo as/os estudantes responder en lingua portuguesa ou galega.

A exposición oral debe ser realizada en lingua portuguesa.

Os traballos escritos poden ser redactados en lingua portuguesa ou galega.

Avaliación continua e avaliación única

As/Os estudantes deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua (*cf. supra*) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

A condición para ser avaliada/o de forma continua será a asistencia regular ás aulas.

Tanto na avaliación continua como na avaliación única, a copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

No caso da avaliación única hai que aprobar todos os procedementos avaliadores para poder calcular a media final.

Quen opte pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período na data indicada no calendario oficial de exames do centro da seguinte forma:

1. cun exame escrito que abranguerá todos os contidos fundamentais da materia indicados no dossier que se distribuirá a principios do cuadrimestre;
2. cun exame oral individual, no cal as/os estudantes deberán debater co profesor temas relacionados coas lecturas obrigatorias.

Cada unha destas 2 partes da avaliación única contará un 50% da nota final e será necesario aprobar ambas para poder aprobar toda a materia.

Os mesmos criterios de avaliación única aplicaranse no segundo período das actas (xullo).

A data do exame de avaliación única (tanto para a parte escrita como para a oral) é aquela recollida no calendario oficial de exames da FFT.

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e a consulta regular dos espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG e Facebook asociados, mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Aviso importante para o alumnado de intercambio (Erasmus):

O alumnado Erasmus poderá participar nas aulas en lingua castelá e realizar a exposición oral nesta lingua.

Tamén pode realizar, de forma excepcional e tras a correspondente consulta co profesor, o traballo escrito en lingua inglesa, francesa ou alemá.

Con todo, o alumnado Erasmus debe dispor dun coñecemento pasivo de lingua portuguesa suficiente para poder ler textos literarios e para poder seguir unha exposición académica en lingua portuguesa.

Por iso, non se recomenda ao alumnado de intercambio que non teña como mínimo un nivel de B1 en lingua portuguesa matricularse nesta materia.

O ensino de literaturas e culturas lusófonas na UVigo diríxese a un alumnado que ten o galego e/ou o castelán como lingua materna e que parte de coñecementos históricos e literarios previos destas culturas, de maneira que a progresión é rápida.

Bibliografía. Fontes de información

No inicio das aulas, distribuirase unha lista máis completa da bibliografía activa das lecturas obrigatorias xunto con listas de referencias bibliográficas específicas e actualizadas para cada un dos temas.

Bibliografía activa

POESIA:

Fernando Pessoa: "Ode Marítima", *Orpheu* 2, 1915. [lido & comentado nas aulas]

Adília Lopes: *Florbela Espanca espanca*. Lisboa: Black Sun Editores 1999, in *Obra*, Lisboa: Mariposa Azul 2000.
[parcialmente lido & comentado nas aulas]

Adília Lopes: *A mulher-a-dias*. Lisboa: &etc, in *Dobra*, Lisboa: Assírio & Alvim.

TEATRO:

Hélia Correia: *O Rancor. Exercício sobre Helena*. Lisboa: Relógio d'Água 2000.

CONTO:

Clarice Lispector: "Cem Anos de Perdão" (*Jornal do Brasil*, 25/07/1970). In: Chatarina Edfeldt e Anabela Galhardo Couto (orgs.): *Mulheres que escrevem, mulheres que lêem: repensar a literatura pelo género*. Lisboa: 101 Noites 2008.

Nélida Piñón: "I love my husband" (in *O calor das coisas, contos*, Rio de Janeiro: Nova Fronteira 1980). In: Chatarina Edfeldt e Anabela Galhardo Couto (orgs.): *Mulheres que escrevem, mulheres que lêem : repensar a literatura pelo género*. Lisboa: 101 Noites 2008.

Mia Couto: "O último aviso do corvo falador" e "De como se vazou a vida de Ascolino do Perpétuo Socorro" [este último, lido & comentado nas aulas], in *Vozes anoitecidas*, Lisboa: Caminho 1987.

José Saramago: "Cadeira" e "Embargo", in *Objecto Quase*. Lisboa: Caminho 1978, 13-34 e 37-50.

ROMANCE:

Clarice Lispector: *A hora da estrela*. Rio de Janeiro: José Olympio Editora 1977.

José Saramago: *Ensaio sobre a Cegueira*. Lisboa: Caminho 1995.

Paulina Chiziane: *Balada de Amor ao Vento*, Lisboa: Editorial Caminho 2003. Mia Couto: *A Confissão da Leoa*. Lisboa: Caminho 2013.

Bibliografía pasiva

Edfeldt, Chatarina 2006. *Uma história na História. Representações da autoria feminina na História da Literatura Portuguesa*. Montijo: Câmara Municipal de Montijo.

2008. "Até que a Vida Vos Separe: Percursos de Construção de Género no Matrimónio Burguês num Conto de Nélida Pinon", in: Chatarina Edfeldt e Anabela Galhardo Couto (orgs.): *Mulheres que escrevem, mulheres que lêem : repensar a literatura pelo género*. Lisboa: 101 Noites.

e Anabela Galhardo Couto (orgs.) 2008a. *Mulheres que escrevem, mulheres que lêem : repensar a literatura pelo género*. Lisboa: 101 Noites.

2008b. "Introdução", in *Mulheres que escrevem, mulheres que lêem : repensar a literatura pelo género*. Lisboa: 101 Noites, 9-15.

Lisboa, Maria Manuel 2004. "Até ao fim do mundo": Amor, rancor e guerra em Hélia Correia", in *Revista Crítica de Ciências Sociais*, 68, 65-83.

Silva, Fátima da 2008. "Clarice Lispector: mulher macho, sim senhor!", in: Chatarina Edfeldt e Anabela Galhardo Couto (orgs.): *Mulheres que escrevem, mulheres que lêem: repensar a literatura pelo género*. Lisboa: 101 Noites.

Outra bibliografía

José Eduardo Aqualusa. *Um Estranho em Goa*. Lisboa: Quetzal 2013.

Djamila Pereira de Almeida. *Esse Cabelo*. Lisboa: Teorema 2015.

Golgota Anghel. *Como uma Flor de Plástico na Montra de um Talho*. Lisboa: Assírio & Alvim 2013.

Matilde Campilho: *Jóquei*. Lisboa: Tinta-da-China 2014.

Alexandra Lucas Coelho. *E a Noite Roda*. Lisboa: Tinta da China 2012.

Hélia Correia: *Perdição: exercício sobre Antígona / Florbela: teatro*. Lisboa: D. Quixote 1991.

Hélia Correia. *Bastardia*. Lisboa: Relógio d'Água 2005.

Mia Couto: *Cada homem é uma raça*. Lisboa: Caminho 1990.

Mia Couto. Jerusalém. Lisboa: Caminho 2009.

Mia Couto. As Areias do Imperador. Mulheres de Cinza. Lisboa: Caminho 2015.

Ana Hatherly. 663 Tisanas. Lisboa: Quimera 2006.

Filipa Leal. Vem à Quinta-Feira. Lisboa: Assírio & Alvim 2016.

Clarice Lispector: Contos. Lisboa: Relógio d'Água 2006.

Adília Lopes. Capilé. Lisboa: Averno 2016.

Adília Lopes. O Poeta de Pondichéry. Desenhos de Pedro Proença. Lisboa: Assírio & Alvim 2015.

Ana Paula Maia. Entre rinhas de cachorros e porcos abatidos. Rio de Janeiro: Récord 2006, 15- 86.

Ana Paula Maia. O trabalho sujo dos outros. In: Entre rinhas de cachorros e porcos abatidos. Rio de Janeiro: Récord 2006, 91-158.

Ana Paula Maia. Carvão animal. Rio de Janeiro: Récord 2011.

valter hugo mãe: contabilidade – poesia 1996-2010. Carnaxide: Alfaguara. 2010.

Rosa Oliveira. Cinzas. Lisboa: Tinta da China 2013.

Alberto Pimenta. Mathiya de Abdel Hamid. Segundo Alberto Pimenta. Lisboa: &etc 2005.

Mário de Sá-Carneiro: A Confissão de Lúcio. Lisboa: Ática 1973.

Cláudia R. Sampaio. Ver no Escuro. Lisboa: Tinta da China 2016.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/V01G160V01991

Outros comentarios

Convén que o alumnado se habitúe ao longo do cuadrimestre a ler/oír/ver noticias da actualidade e da cultura en lingua portuguesa en medios de comunicación tanto portugueses, brasileiros como tamén africanos lusófonos.

Portugal:

<http://www.publico.pt/>

<http://visao.sapo.pt/>

<http://visao.sapo.pt/jornaldeletras>

Brasil:

<http://www.estadao.com.br/>

<http://brasil.elpais.com/?cp=3>

<http://revistacult.uol.com.br/home/>

África lusófona:

<http://www.buala.org/pt>

Televisión:

<http://rtp.pt/>

Radio:

<http://www.tsf.pt/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975**

Materia	Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975			
Código	V01G160V01705			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Cronografía da literatura galega baixo a ditadura franquista			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4

Contidos

Tema	
Introdución.	A tradición literaria galega entre 1936 e 1975. Periodos: 1936-1950 1950-1968 1968-1975 A evolución da narrativa. A evolución da poesía. A evolución do ensaio. A evolución do teatro. Escolas e tendencias. A tradición e a modernidade. O autóctono e o alleo.
A narrativa	Lectura e análise das seguintes obras: Blanco-Amor, Eduardo. A Esmorga. 4a ed. rev. Biblioteca Blanco Amor (Galaxia). Vigo: Galaxia, 2010. Cunqueiro, Álvaro. Merlín E Familia I Outras Historias. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2004. Fole, Ánxel. Á Lús Do Candil: Contos a Carón Do Lume. 16a ed. Literaria (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2000. Gonsar, Camilo. Como Calquera Outro Día. 3a ed. Literaria (Galaxia) 224. Vigo: Galaxia, 2005. Méndez Ferrín, X. L. O Crepúsculo E as Formigas. 13a ed. Narrativa (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2004. Queizán, María Xosé. A Orella No Buraco. 2a ed. Literaria (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1984.
A poesía	Lectura e análise das seguintes obras: Díaz Castro, Xosé María. Nimbos. Vigo: Galaxia, 2006. Ferreiro, Celso Emilio. Longa Noite De Pedra. Biblioteca Da Cultura Galega (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1995. Iglesia Alvariño, Aquilino. Poesía Galega Completa. Vigo: Edicións Xerais, 1986. Méndez Ferrín, X. L. Poesía Enteira De Heriberto Bens. Ventobranco (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Xerais, 1980.
O teatro	Lectura, visionado e análise de O Incerto Príncipe Don Hamlet, señor de Dinamarca, Vigo, Galaxia, 1988
O ensaio	Lectura de: 7 ensaios sobre Rosalía, Vigo, Galaxia, 1952 O Atraso Económico de Galicia, de Xosé Manuel Beiras, Vigo, Galaxia, 1972

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3	5
Sesión maxistral	39	39	78
Traballos tutelados	2	36	38
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	20	20
Outros	2	4	6
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Haberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos, etc.
Sesión maxistral	A docencia centrarase na análise exhaustiva arredor de trece núcleos textuais e autorais, dos que se irán derivando calas noutras obras e autores adxacentes.
Traballos tutelados	Realizaranse comentarios de texto de numerosos fragmentos textuais ou culturais vinculados coas obras obxecto deste programa. Cada estudante realizará unha exposición na aula sobre un tema acordado co profesor.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente o alumnado poderá acudir a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios literarios, representacións teatrais, etc. e deberá realizar un breve resumo por escrito desta actividade.

Atención personalizada			
Metodoloxías	Descrición		
Actividades introdutorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Outros	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Eventos docentes e/ou divulgativos	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Probas			
Probas de resposta curta	Descrición		
Probas de resposta curta	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.		
Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introdutorias	Presentación da materia.	1	
Sesión maxistral	Leccións ao longo do primeiro cuadrimestre.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Traballos tutelados	Traballos de lectura e análise das obras obxecto do programa.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Outros	Asistencia a conferencias, exposicións, representacións, proxeccións, etc.	10	

Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia, e participación, a seminarios desenvolvidos en paralelo ás clases e vinculados cos contidos da materia.	9	
Probas de resposta curta	Exame sobre contidos moi concretos cunha cantidade numerosa de preguntas que o alumnado ha responder no espazo dunha soa liña.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Desenvolvemente de dous ou tres grandes asuntos, ben vinculados coa historiografía, ben coas obras lidas e comentadas.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

<p>O alumnado que non opte pola avaliación continua (tamén na convocatoria de xullo) será avaliado por medio dun exame final (100% da nota final) ou da entrega dun traballo de formación/investigación acordado previamente co profesor (100% da nota final). </p>

Bibliografía. Fontes de información

Obras de lectura obrigatoria:

1. Beiras, Xosé Manuel. *O Atraso Económico De Galicia*. 2a ed. Alén Nós (Galaxia). Vigo: Galaxia, 1981.
2. Blanco-Amor, Eduardo. *A Esmorga*. 4a ed. rev. Biblioteca Blanco Amor (Galaxia). Vigo: Galaxia, 2010.
3. Cunqueiro, Álvaro. *Don Hamlet E Outras Pezas: Teatro Galego Completo (1932-1968)*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 7. Vigo: Galaxia, 2007.
4. ———. *Merlín E Familia I Outras Historias*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2004.
5. Díaz Castro, Xosé María. *Nimbos*. Vigo: Galaxia, 2006.
6. Ferreiro, Celso Emilio. *Longa Noite De Pedra*. Biblioteca Da Cultura Galega (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1995.
7. Fole, Ánxel. *Á Lús Do Candil: Contos a Carón Do Lume*. 16a ed. Literaria (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2000.
8. Gonsar, Camilo. *Como Calquera Outro Día*. 3a ed. Literaria (Galaxia) 224. Vigo: Galaxia, 2005.
9. Iglesia Alvariño, Aquilino. *Poesía Galega Completa*. Vigo: Edicións Xerais, 1986.
10. Iglesia Alvariño, Aquilino, and Real Academia Galega. Aquilino Iglesia Alvariño: *Vida E Obra: Escolma De Textos*. Publicacións Da Real Academia Galega. A Coruña: Real Academia Gallega, 1986.
11. Méndez Ferrín, X. L. *Poesía Enteira De Heriberto Bens*. Ventobranco (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Xerais, 1980.
12. Queizán, María Xosé. *A Orella No Buraco*. 2a ed. Literaria (Galaxia) 49. Vigo: Galaxia, 1984.
13. *7 Ensayos Sobre Rosalía*. Vigo: Galaxia, 1952.

Bibliografía complementaria

Alonso Girgado, Luis. *Ánxel Fole E "Á Lús Do Candil."* Nigra Ensaio 4. Vigo: Nigra, 1997.

Alonso Montero, Xesús, and Lugo. *Ánxel Fole, García Lorca E Os "Seis Poemas Galegos"*. Lugo: Concello de Lugo, 2006.

Alonso Montero, Xesús, Real Academia Galega, and Ourense (Provincia). "Manifestos" En Verso En Favor Da Poesía Civil Nos Primeiros Tempos Da Posguerra Na Galicia Da Terra E Na Galicia Emigrante (1939-1962): Discurso Lido O Día 30 De outubro De 1993, No Acto Da Súa Recepción. A Coruña?: Ourense: Real Academia Galega?; Deputación Provincial, 1993.

Anxel Fole: *1903-1986, Unha Fotobiografía*. Edición especial para o Día das Letras Galegas 1997. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1997.

Arquivo do Reino de Galicia, and Galicia. *A Galicia De Anxel Fole: 4a Mostra Do Arquivo Do Reino De Galicia, 17 De Maio-17 De Xuño, 1997*. [Santiago de Compostela: Dirección Xeral de Patrimonio Cultural], 1997.

Asociación Socio-Pedagóxica Galega. *Poesía De Posguerra: Antoloxía*. A Nosa Literatura (AS-PG) 34. Vigo: Asociación Socio-Pedagóxica Galega, 1997.

Bermúdez Montes, María Teresa. *As Poutas Da Censura Sobre "A Orella No Buraco"*, 2011.

Blanco, Carmen. *Literatura Galega Da Muller*. Xerais Universitaria. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1991.

Blanco, Luisa. *Mito O Realidad, Cunqueiro Astrólogo-Astrónomo*, 1999.

Cabana, Darío Xohán, and Lugo. *Cunqueiro E Don Hamlet En Lugo: (San Froilán, 1959)*. San Froilán Dos Devanceiros (Lugo. Concellería De Cultura e Turismo) 4. Lugo: Concello de Lugo, Concellería de Cultura e Turismo, 2007.

Casares, Carlos. *A Vida De Anxel Fole*. Árbore (Galaxia). Vigo: Galaxia, 1996.

———. *Conversas Con Ánxel Fole*. Conversas (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 1984.

———. *Conversas Con Ánxel Fole*. Biblioteca Carlos Casares (Galaxia) 8. Vigo: Galaxia, 2005.

Castelao, Manuel. *Álvaro Cunqueiro: "O Incerto Señor Don Hamlet."* Ensaio (Laovento) 281. Bertamiráns (A Coruña): Laovento, 2011.

———. Novoneyra-Celso Emilio: *Os Eidos-Longa Noite De Pedra*. Ensaio (Laovento) 256. Santiago de Compostela: Laovento, 2009.

Castro Buerger, Iago. *Unha Visión Sistémica Das Traducións De Cunqueiro No Faro De Vigo*, 2005.

Congreso Anxel Fole, and Galicia. *Ánxel Fole: Actas Do Congreso [celebrado En] Lugo, 22-24 de Maio De 1997*. Colección De Difusión Cultural (Galicia. Xunta) 6. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 1997.

Criado Martínez, Ninfa. *Álvaro Cunqueiro, El Juego De La Ficción Dramática*. Anejos De Revista De Literatura (Consejo Superior De Investigaciones Científicas (España)) 60. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 2004.

Cunqueiro, Álvaro. *Don Hamlet E Outras Pezas: Teatro Galego Completo (1932-1968)*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 7. Vigo: Galaxia, 2007.

———. *Merlín E Familia I Outras Historias*. Biblioteca Álvaro Cunqueiro (Galaxia) 1. Vigo: Galaxia, 2004.

Dasilva Fernández, Xosé Manuel. *Álvaro Cunqueiro Censurado Polo Franquismo*, 2011.

———. Traducir a Fole Como Desafío, 1997.

Fernández del Riego, Francisco. *Álvaro Cunqueiro Mora: Escritor*. Galegos Na Historia (Ir Indo) 34. Vigo: Ir Indo, 2007.

Fernández Velho, Rosário. *Literatura Galega Do Século XX. Cadernos De Literatura Galega (A Nosa Terra)*. Vigo: A Nosa Terra, 2006.

Fole, Ánxel, and Arquivo Sonoro de Galicia. *Homenaxe a Ánxel Fole: Día Das Letras Galegas 1997: Escolma De Entrevistas Realizadas Por Margarita Ledo, Carlos Casares E Claudio Rodríguez Fer*. As Nosas Voces (Arquivo Sonoro De Galicia) 13. Santiago de Compostela: Arquivo Sonoro de Galicia, 1997.

Forcadela, Manuel. *A Esmorga De Eduardo Blanco-Amor*. Guías De Lectura (Edicións Do Cumio). Vilaboa (Pontevedra): Edicións do Cumio, 1991.

———. *Á Lus Do Candil De Anxel Fole*. Guías De Lectura (Edicións Do Cumio). Vigo: Edicións do Cumio, 1997.

———. *Á Lus Do Candil De Anxel Fole*. Guías De Lectura (Edicións Do Cumio). Vigo: Edicións do Cumio, 1997.

———. Centro de Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro, and Galicia. *Diálogos Na Néboa, Álvaro Cunqueiro E Ramón Piñeiro Na Xénese Da Literatura Galega De Posguerra*. Cadernos Ramón Piñeiro (Centro De Investigacións Lingüísticas e Literarias Ramón Piñeiro) 8. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, Secretaría Xeral de Política Lingüística?: Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, 2005.

———. *Manual E Escolma Da Nova Narrativa Galega*. Literatura e Crítica (Sotelo Blanco) 4. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco, 1993.

———. *Notas a Unha Lectura d'"A Esmorga"*, 1993.

———. *Unha Visión Psicoanalítica De "A Esmorga"*, 1997.

Fundación Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa. *Diccionario De Fole*. Colección Galicia Viva (Fundación Pedro Barrié De La Maza, Conde De Fenosa). Lugo: Fundación Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa: El Progreso, 1997.

Galicia. *Longa Noite De Pedra Poetas Da Guerra E Da Postguerra*. Vídeo. Ophiusa, 1989.

Gonsar, Camilo. *Como Calquera Outro Día*. 3a ed. Literaria (Galaxia) 224. Vigo: Galaxia, 2005.

González Alonso, Cristina, and Universidade de Vigo. *As (Re)traducións De Álvaro Cunqueiro En "Faro De Vigo": Unha Achega*. [Vigo: s.n.], 2007.

González, Manuel Gregorio, and Fundación José Manuel Lara. *Don Álvaro Cunqueiro: Juglar Sombrío*. Sevilla: Fundación José Manuel Lara, 2007.

González-Millán, Xoán, and Fundación Alfredo Brañas. *Fantasía E Desintegración Na Narrativa De Alvaro Cunqueiro*. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 14. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Iglesia Alvariño, Aquilino. *Poesía Galega Completa*. Vigo: Edicións Xerais, 1986.

Iglesia Alvariño, Aquilino, and Real Academia Galega. *Aquilino Iglesia Alvariño: Vida E Obra: Escolma De Textos*. Publicacións

Da Real Academia Galega. A Coruña: Real Academia Gallega, 1986.

Iglesia Alvariño, Aquilino, Universidade de Santiago de Compostela, and Universidade de Santiago de Compostela. Antoloxía De Aquilino Iglesia Alvariño. Santiago de Compostela: Universidade, Servicio de Publicacións, 1986.

Landeira Yrago, José. Sobre Las Fugas De Cunqueiro: Otra Vida De Álvaro Entre El Periodismo Y La Literatura. Manancial (Auga Editora). Santiago de Compostela: Auga Editora, 2011.

Literatura Galega Do Século XX: Comentario De Textos Para COU. Ágora (Galaxia). Vigo: Galaxia, 1992.

Literatura Galega Século XX: Propostas De Lectura E Comentario. Vigo: Promocións Culturais Galegas, 2001.

Literatura Galega: Século XX. 1a ed. Historia De Galicia (A Nosa Terra). Vigo: A Nosa Terra, 2001.

Lourenzo, Manuel, and A Coruña (Provincia). Guía Das Obras Dramáticas De Álvaro Cunqueiro. Manuais Casahamlet (A Coruña (Provincia). Deputación Provincial) 6. A Coruña: Diputación Provincial de A Coruña, 2006.

Martínez López, Ramón, and Fundación Otero Pedrayo. A Literatura Galega No Exilio. Publicacións Da Fundación Otero Pedrayo. Trasalba (Orense): Fundación Otero Pedrayo, 1987.

Martínez Torrón, Diego, and Fundación Alfredo Brañas. O Outro Rosto De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 13. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Millán González-Pardo, Isidoro, and Fundación Alfredo Brañas. Lembranza E Comento De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 7. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1994.

Noia Campos, María Camino. A Nova Narrativa Galega. Agra Aberta (Galaxia) 9. Vigo: Galaxia, 1992.

———. Pra Unha Clasificación De Merlín E Familia, n.d.

Palacio, Xosé Antón. Anxel Fole, Traductor, 1997.

———. Cunqueiro Tradutor E Anosador, 2007.

———. Os Sobrenomes Como Materia Literaria En Cunqueiro, 2004.

Raña Lama, Román. A Noite Nas Palabras: Unha Aproximación Á Poesía Galega De Posguerra. Estudos e Investigacións (Sotelo Blanco). Santiago de Compostela: Sotelo Blanco, 1996.

Requeixo, Armando. Anxel Fole: Aproximación Temática Á Súa Obra Narrativa En Galego. Ensaio (Edicións Do Cumio) 5. Vigo: Edicións do Cumio, 1996.

Risco, Antón, and Fundación Alfredo Brañas. Cunqueiro E a Historia. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 12. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Rodríguez Ennes, Luis. As Institución Xurídicas Na Narrativa De Álvaro Cunqueiro, 2011.

Rodríguez Fer, Claudio. A Galicia Misteriosa De Anxel Fole. Serie Liminar (Edicións Do Castro). Sada (La Coruña): Ed. do Castro, 1981.———. Anxel Fole: Vida E Obra. Letras Galegas (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1997.

Rodríguez, Francisco. Literatura Galega Contemporánea: (problemas De Método E Interpretación). Criterio (Edicións Do Cumio) 0. Vilaboa, Pontevedra: Edicións do Cumio, 1990.

Rodríguez Gómez, Luciano, and Lugo (Provincia). A Poesía De Aquilino Iglesia Alvariño. Lugo: Deputación Provincial, Servicio Publicacións, 1994.

Rodríguez Gómez, Luciano. O Pó Dos Días: Introducción Temática Á Poesía De Aquilino Iglesia Alvariño. 1a ed. Universitaria (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2009.

Rodríguez López, Manuel. Viaxes Con Anxel Fole. Serie Testemuña (Edicións Do Castro). Sada: Edicións do Castro, 1988.

Rodríguez Vega, Rexina. Álvaro Cunqueiro, Unha Poética Da Recreación. Ensaio (Laivento) 85. Santiago de Compostela: Laivento, 1997.

Salvador Miguel, Nicasio, and Fundación Alfredo Brañas. A Tradición Medieval Na Novelística De Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 10. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Spitzmesser, Ana María. Álvaro Cunqueiro, La Fabulación Del Franquismo. Ensaio (Edicións Do Castro). Sada: Edicións do Castro, 1995.

Tarrío Varela, Anxo. Literatura Galega: Aportacións a Unha Historia Crítica. Xerais Universitaria. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1994.

———. Literatura Galega: Aportacións a Unha Historia Crítica. 2a ed. Xerais Universitaria. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1998.

Universidade de Santiago de Compostela, and Universidade de Santiago de Compostela. Anxel Fole: Día Das Letras Galegas 1997. Santiago de Compostela: Universidade, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, 1997.

Varela Iglesias, José Luis, and Fundación Alfredo Brañas. Tradición E Innovación En Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 15. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Vega, Ángel de la. Ánxel Fole: 101 Anécdotas. Crónica (Edicións Xerais De Galicia). Vigo: Xerais, 2003.

Vila Pernas, Miguel. A Cociña De Merlín: Que E Como Comen Os Personaxes De Merlín E Familia. Guías Galaxia. Vigo: Galaxia, 2005.

Villanueva, Darío, and Fundación Alfredo Brañas. O Realismo Marabilloso En Alvaro Cunqueiro. Colección Autoidentificación (Fundación Alfredo Brañas) 11. Santiago de Compostela: Fundación Alfredo Brañas, 1996.

Xosé Luís Méndez Ferrín, O Home, O Escritor. A Coruña: Universidade da Coruña, 2002.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade**

Materia	Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade			
Código	V01G160V01706			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo			
Correo-e	angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise da literatura galega deste período.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber facer - Saber estar / ser
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer - Saber estar / ser
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer - Saber estar / ser
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber facer - Saber estar / ser

CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio literario do período histórico.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT2 CT3 CT5
Fomentar a capacidade crítica con todo tipo de textos e xéneros deste período, independentemente da súa natureza.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE8 CE11 CT1 CT3 CT4
Capacitarse para a aplicación da análise histórica ás principais figuras literarias deste período.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE8 CE11 CT2 CT3 CT4

Valorar as contribucións da literatura neste período ó proceso de autocoñecemento e dignificación de Galicia

CB2
CB3
CB4
CB5
CE3
CE6
CE7
CE8
CE9
CE11
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

1. Coordenadas socio-culturais e literarias desde 1970 a 1980.	1.1. A poética social de 1973. 1.2. A poética de Álvaro Cunqueiro. 1.3. As novas poéticas aparecidas en 1976. 1.4. Influencia na nova xeración de poetas de 1980.
2. A xeración poética dos 80.	2.1. Estudo dos/as principais poetas da xeración dos 80. 2.2. Grupos poéticos: Rompente, Cravo Fondo, Alén, Loia. 2.3. A nova sentimentalidade, o culturalismo, poesía amorosa, a visión da paisaxe, o compromiso, a herdanza das vangardas na poesía escrita na década dos anos 80
3. As poéticas dos e das poetas dos 90 en diante.	3.1. Diferenzas coa poética dos 80. 3.2. Discursos non líricos. 3.3. A poética da muller. 3.4. A nova oralidade.
4. Consolidación e mudanza no xénero narrativo.	4.1. Desenvolvemento da novela e do conto. 4.1.1. Subxéneros narrativos. 4.1.2. Autores/autoras.
5. Estudo específico dos distintos subxéneros narrativos.	5.1. A novela histórica. 5.2. A crónica social. 5.3. A narrativa policiaca. 5.4. A narrativa intimista. 5.5. A narrativa feminista. 5.6. A novela de aventuras. 5.7. A novela fantástica e vangardista.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	52	78
Traballos de aula	19	50	69
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase comezando pola explicación da profesora dos temas propostos no programa para seguir coa presentación dun texto (poético ou narrativo) previo á participación do alumnado.
Traballos de aula	Unha alumna comentará o texto obxecto de estudo e a continuación as compañeiras acheguerán as súas opinións sobre as lecturas feitas coa finalidade de manter un debate sobre o texto analizado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	O alumnado, sexa presencial ou semipresencial, disporá de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Faitic.
------------------	--

Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado, sexa presencial ou semipresencial, disporá de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma Faitic.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante un exame ó final domesmo na data oficial da Facultade.	70	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	As lecturas e comentarios realizados na aula, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	15	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O discente preparará en grupo ou en solitario comentarios de texto e informacións concisas para seren expostas na aula.	15	CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
--	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na primeira edición das actas o sistema de avaliación é o descrito arriba. O alumnado que non poida asistir ás aulas deberá falar nos primeiros días de clase coa profesora. En todo caso, deberá entregar os traballos de curso (35%) e un exame final (65%).

A porcentaxe de presencialidade obrigatoria na avaliación continua é do 80%.

Na avaliación de xullo, o alumnado deberá entregar os traballos de aula (35%) e facer un exame dos contidos da materia (65%).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

Casas, Arturo . *Antoloxía consultada da poesía galega 1976-2000*. Lugo: Tris.Tram, 2003.

Forcadela, M. *Sete leccións de poesía*. A Coruña: Espiral Maior, 2009.

Rodríguez Baixeras, Xavier. *Bos tempos para a lírica*. A Coruña: Espiral Maior, 2009.

Rodríguez, Luciano. *Poetas galegos do século XX*. A Coruña: Espiral maior, 2004.

Tarrío, A. *Literatura Galega. Aportacións para unha historia crítica* . Vigo: Xerais, 1994. 2ª edición 1998.

Vilavedra, D. *Historia da Literatura Galega*. Vigo: Galaxia, 1999.

Vilavedra, D. (coord..) *Diccionario de literatura galega I e II*. Vigo: Galaxia, 1997-1998.

VV.AA. *Historia da Literatura Galega*. Vigo: A Nosa Terra-ASPG, 1996, volume 5.

VV. AA. *Galicia. Historia da Literatura Galega*. A Coruña: Hércules Edicións, 2001, Tomo 33 e 34.

Ó longo do cuadrimestre entregarase a bibliografía complementaria.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Edición de textos literarios/V01G160V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917

Outros comentarios

Para o seguimento da materia é necesaria a lectura dos textos seguintes:

1. (Re)lectura dos poemarios

Con pólvora e magnolias (1976) de Méndez Ferrín
Herba aquí e acolá (1980) de A. Cunqueiro.

Textos das antoloxías citadas na bibliografía.

2. Narrativa: novelas e contos

A noite branca de Francisco Fernández Naval. Vigo: Xerais, 2012.
Asasinato no Consello Nacional de Diego Ameixeiras. Vigo: Edicións Xerais, 2010.
Bícame Frank de Miguel Anxo Fernández, Vigo: Galaxia, 2013.
Así nacen as baleas de Anxos Sumai. Vigo: Galaxia, 2007.
Circe ou o pracer do azul de Begoña Caamaño. Vigo: Galaxia, 2009.
Riofero de Xelis de Toro. Vigo: Xerais, 2009.
Acordes náufragos de Antón Riveiro Coello. Vigo: Galaxia, 2013.
Vidas post-it de Iolanda Zúñiga. Vigo: Xerais, 2007.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática galega III**

Materia	Gramática galega III			
Código	V01G160V01801			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Profesorado	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Correo-e	xandre@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación ós marcadores discursivos e ás relacións sintácticas interoracionais en galego sen perder de vista os enunciados e os parágrafos que constitúen.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Recoñecer nos textos galegos os marcadores discursivos e as relacións que se establecen entre as oracións, tendo moi presente os enunciados e os parágrafos que constitúen.	CB3 CE4 CT3
Coñecer, argumentar e xustificar nos textos galegos as especificidades oracionais en función do contido que se queira transmitir.	CB2 CB3 CE4 CE6 CE7 CE9 CE13 CT2 CT3
(Re)coñecer, comprender e ser capaz de explicar a (a)gramaticalidade oracional en textos galegos.	CB4 CB5 CE5 CE7 CT4 CT5

Contidos

Tema	
1. Estructuras oracionais, conxuncións e locucións conxuntivas. Os marcadores discursivos en galego	1.1. As conxuncións e locucións conxuntivas en galego 1.2. Os marcadores discursivos en galego
2. As construcións coordinadas en galego	2.1. A conxunción copulativa 'e' en galego
3. As estruturas supraoracionais nos textos galegos	3.1. Tipos de relación e complexidade estrutural (a recursividade) 3.2. Esquemas máis produtivos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	14	32
Traballos tutelados	6	51	57
Sesión maxistral	20	12	32
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	25	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Empregaranse como complemento da lección maxistral.
Traballos tutelados	Elaboración dun traballo proposto polo docente que permita avaliar a competencia do alumnado no relativo ao dominio da lingua, técnicas e mecanismos de redacción dun texto.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Dende o primeiro día de aulas, o docente fornecerá indicacións precisas para poder desenvolver o traballo. Ó longo do curso, atenderanse, tanto na aula coma no despacho nas horas de tutoría, as consultas que haxa verbo da súa elaboración.

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente recompilará as cualificacións de todas as actividades prácticas que se vaian identificando como avaliáveis.	25	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos tutelados	Cada discente elaborará individualmente un traballo escrito seguindo as indicacións do profesor. Deberase expoñer oralmente na aula o último día de aulas prácticas. A data límite para a súa entrega será o día en que se realice a proba escrita.	35	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Nunha proba escrita despois de acabaren as aulas (na data proposta pola FFT no calendario oficial para maio/xuño), avaliaranse os coñecementos adquiridos ó longo do curso (inclúense os procedentes da bibliografía, das explicacións do docente nas aulas maxistras ou nas aulas prácticas, etc.). Ata un 5% do valor desta epígrafe pode alcanzarse grazas á asistencia participativa nas aulas.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE5 CE6 CE9 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

Avaliación continua (asistencia do 80%): para poder facer media, haberá que superar cada unha das tres tipoloxías de avaliación anteriores.

Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polo docente teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na avaliación do mes de xullo, na data fixada pola Facultade, aquelas probas que non superasen na avaliación de maio.

O alumnado que opte pola avaliación única, ou que non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, poderá superar a materia, tanto en maio coma en xullo a través dun exame final escrito [50%] (que se realizará nas datas fixadas pola FFT no

calendario oficial), e mais dous traballos (seguindo as indicacións do docente) [50%]. Cómpre superar tanto o exame coma os traballos para poder aprobar a materia. Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame será avaliado cun cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico atenderanse no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica.

Álvarez, R.; H. Monteagudo e X. L. Regueira (1995): *Gramática galega*. Vigo: Galaxia. Primeira ed. de 1986.

Álvarez, R. e X. Xove (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

BILEGA, *Bibliografía informatizada da lingua galega*. Dir. Francisco García Gondar. Centro de Investigacións Ramón Piñeiro (CILL-RP). Dispoñible en rede <http://www.cirp.es/bdo/bil/bilega.html>

Freixeiro Mato, Xosé Ramón (2002-2006²): *Gramática da lingua galega*, 4 vols. Vigo: A Nosa Terra.

Freixeiro Mato, Xosé Ramón (2005): *Os marcadores discursivos. Conectores contraargumentativos no galego escrito*. A Coruña: Universidade da Coruña. Monografía nº 3 da *Revista Galega de Filoloxía*.

Llopis Cardona, Ana (2014): *Aproximación funcional a los marcadores discursivos*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

*En el aula se proporcionarán otras referencias bibliográficas más concretas.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia da lingua galega**

Materia	Historia da lingua galega			
Código	V01G160V01802			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Profesorado	Rodríguez Guerra, Alexandre			
Correo-e	xandre@uvigo.es			
Web				
Descrición	Percorrido sistemático polos principais cambios lingüísticos que levaron do latín ó galego moderno. xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e aplicar os conceptos, técnicas, recursos e métodos da lingüística histórica no caso concreto da lingua galega.	CB1 CE3 CE4 CT1
Identificar e interpretar procesos de variación e cambio na lingua galega nos niveis léxico-semántico, gramatical e fonético-fonolóxico.	CB1 CB5 CE4 CE8 CT1 CT5
(Re)coñecer, situar e interpretar adecuadamente os grandes cambios léxico-semánticos, morfolóxicos, sintácticos e fonético-fonolóxicos que se produciron no paso do latín ó galego.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE6 CE7 CE8 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Ser capaces de coñecer, situar e caracterizar lingüisticamente os textos galegos de épocas pretéritas.	CB3 CE4 CE6 CT3

Contidos

Tema	
1. Historia da lingua galega	1.1. Introducción
2. Estudo histórico do léxico galego	2.1. Léxico galego de orixe (pre/pos)latina
3. Principais cambios fonético-fonolóxicos no paso do latín ó galego	3.1. O sistema vocálico 3.2. O sistema consonántico
4. Principais cambios morfolóxicos no paso do latín ó galego	4.1. Formas léxicas (eido nominal e verbal) 4.2. Formas gramaticais
5. Principais cambios sintácticos no paso do latín ó galego	5.1. Niveis frástico e, sobre todo, oracional

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	42	65
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	5	20
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	40	44
Traballos e proxectos	4	15	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que desenvolverá o alumnado.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Empregaranse como complemento da lección maxistral.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Dende o primeiro día de aulas, o docente fornecerá indicacións precisas para poder desenvolver o traballo. Ó longo do curso, atenderanse, tanto na aula coma no despacho nas horas de titoría, as consultas que haxa verbo da súa elaboración.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente recompilará as cualificacións de todas as actividades prácticas que se vaian identificando como avaliáveis.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Nunha proba escrita despois de acabaren as aulas (na data marcada no calendario oficial da FFT), avaliaranse os coñecementos adquiridos ó longo do curso (inclúense os procedentes da bibliografía, das explicacións do docente nas aulas maxistras ou nas aulas prácticas, etc.). Ata un 5% do valor desta epígrafe pódese alcanzar grazas á asistencia participativa nas aulas.	65	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Traballos e proxectos	Cada discente elaborará individualmente un traballo escrito seguindo as indicacións do profesor. Terase que entregar, e expoñer oralmente na aula, na última semana do curso.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
-----------------------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado deberá decidir ó comezo do curso se opta por un sistema de avaliación continua ou por outro de avaliación única.

Avaliación continua (asistencia do 80%): para poder facer media, haberá que superar cada unha das tres tipoloxías de avaliación anteriores. Todas as prácticas, actividades e traballos solicitados polo docente teñen que se entregar, para poder ser avaliados, nos prazos marcados. Os discentes que non perdan o dereito á avaliación continua poderán recuperar na avaliación do mes de xullo, na data fixada pola Facultade, aquelas probas que non superasen na avaliación de maio.

O alumnado que opte pola avaliación única, ou que non cumpra cos requisitos para a avaliación continua, poderá superar a materia, tanto en maio coma en xullo, a través dun exame final escrito [65%] (que se realizará nas datas fixadas pola FFT no seu calendario oficial) e mais dun traballo (seguindo as indicacións do docente) [35%]. Cómpre superar tanto o exame coma o traballo para poder aprobar a materia. Aínda que se opte por un sistema de avaliación única aconséllase a asistencia ás aulas.

A copia ou o plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame será avaliado cun cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

Todas as consultas realizadas por correo electrónico atenderanse no horario de titorías.

Bibliografía. Fontes de información

Corominas, Joan e José Antonio Pascual (1980?1991): *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*. 6 vols. Madrid: Gredos, 1980 (I?III); 1981 (IV); 1983 (V); 1991 (VI).

García de Diego, Vicente (1909): *Elementos de gramática histórica gallega (Fonética?Morfología)*. Santiago de Compostela: Universidade, 1984. Anexo 23 de *Verba* (reed. facs. de: Burgos, Hijos de S. Rodríguez).

González Seoane, Ernesto (dir.) et alii (2006): *Diccionario de diccionarios do galego medieval*. Anexo 57 de *Verba*. Santiago de Compostela: Universidade. [Contén CD-ROM].

Maia, Clarinda de Azevedo (1997): *História do Galego?Português. Estado lingüístico da Galiza e do Noroeste de Portugal desde o século XIII ao século XVI (Com referência à situação do galego moderno)*. Coimbra: INIC. 1ª ed. 1986.

Mariño Paz, Ramón (2008): *Historia de la lengua gallega*. Muenchen: Lincom.

Mattos e Silva, Rosa Virgínia (2006): *O português arcaico: fonologia, morfologia e sintaxe*. São Paulo: Contexto.

Nunes, José Joaquim (1975⁸): *Compêndio de Gramática Histórica Portuguesa*. Lisboa: Liv. Clássica Edit. [1919¹].

*Nas aulas forneceranse referencias bibliográficas máis específicas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Terminoloxía e neoloxía do galego**

Materia	Terminoloxía e neoloxía do galego			
Código	V01G160V01803			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Gómez Clemente, Xosé María			
Profesorado	Gómez Clemente, Xosé María			
Correo-e	xgomez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento das principais achegas teóricas sobre terminoloxía e neoloxía e as súas metodoloxías de traballo. Tamén se coñecerá a situación dos estudos sobre estes campos de estudo en Galicia.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber - saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Fundamentar con coñecementos teóricos os principais conceptos da terminoloxía e a neoloxía.	CB2 CB3 CE3 CE8 CT3

Capacitar o alumnado para que saiba elaborar un traballo terminográfico.	CB2 CE3 CE13 CT3 CT4
Capacitar o alumnado para o emprego de material escrito e de ferramentas informáticas para a consulta lexicográfica e terminolóxica.	CB2 CE13
Fomentar e capacitar o alumnado para a análise crítica de obras terminográficas.	CE8 CE9 CT4
Capacitar o alumnado para a identificación, análise e valoración crítica de neoloxismos.	CB3 CE3 CE8
Fomentar o coñecemento das principais obras terminográficas do galego.	CB1 CE8 CE13 CT3

Contidos

Tema	
1. Recursos informáticos para a obtención de datos terminolóxicos e neolóxicos e a súa análise.	1.1. Corpus xerais e especializados. 1.2. Dicionarios xerais e especializados. 1.2.1. O traballo terminográfico en Galicia. 1.3. Recursos para a elaboración de obras terminolóxicas especializadas.
2. Teorías da terminoloxía	2.1. A delimitación do campo de estudo. 2.2. Teorías 2.2.1. A teoría xeral da terminoloxía e as súas modificacións. 2.2.2. Socioterminoloxía. 2.2.3 Teoría comunicativa.
3. Textos de especialidade e termos.	3.1. Os textos de especialidade. 3.1.1. Características. 3.1.2. A noción de especialidade. 3.2. Os termos. 3.2.1. A denominación. 3.2.1.1. Procedementos para a creación de termos. 3.2.2. O concepto. 3.2.2.1. A definición en terminoloxía. 3.2.2.2. Relacións conceptuais.
4. Metodoloxías	4.1. Metodoloxía do traballo sistemático para a elaboración de obras terminográficas. 4.2. Metodoloxía do traballo específico.
5. Neoloxía.	5.1. Concepto de neoloxismo. 5.2. Tipoloxías. 5.3. Os traballos sobre neoloxía en Galicia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	11	0	11
Traballos tutelados	13	60	73
Sesión maxistral	22	12	34
Probas de resposta curta	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Traballos tutelados	O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre algún tema da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Os contidos explicados nas sesións maxistrals serán obxecto de atención personalizada nas titorías do profesor.
Traballos tutelados	As dúbidas que xurdiren para a realización dos traballos tutelados serán obxecto de atención personalizada nas titorías do profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Cada alumno ou alumna terá que entregar dous traballos: 1. Un glosario especializado elaborado a partir dun corpus. 35%. 2. Un traballo sobre neoloxía, referido a problemas denominativos e conceptuais. 35%.	70	CB2 CB3 CE3 CE8 CE9 CE13 CT3 CT4
Probas de resposta curta	Realizarase unha proba escrita, ó final do cuadrimestre, sobre o temario, especialmente aquel non avaliado a través dos traballos tutelados.	30	CE3 CE8 CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1ª edición das actasO alumnado, ó comezo do cuadrimestre, poderá escoller entre un sistema de avaliación continua ou avaliación única.

a) Avaliación continua.As probas avaliadas son as que figuran arriba. Para aprobar hai que obter un mínimo dun 5 entre os dous traballos (farase media a partir dun 4 en cada un deles) e un 5 no exame do final do cuadrimestre. A data deste exame será a que determine a Facultade oficialmente.

Para poder seguir a avaliación continua hai que asistir a un mínimo do 60% das clases e entregar os traballos tutelados e de aula nas datas fixadas. Quen non poida cumprir coa condición da asistencia ás aulas deberá comunicarllo ó profesor. Se non se cumpren as condicións de avaliación continua (entrega de traballos, asistencia ás aulas) pasarase automaticamente ó sistema de avaliación única.

b) Avaliación única.Consistirá nun exame sobre todo o temario cun valor do 65% da nota e un traballo sobre un glosario especializado cun valor do 35%. Para facer media entre exame e traballo hai que obter un mínimo de 4 puntos en cada unha das dúas probas.

A data do exame de avaliación única coincidirá coa aprobada pola Xunta de Facultade. O alumnado de avaliación continua que suspendese e teña que presentarse a esta nova oportunidade de exame poderá presentar de novo o traballo sobre un glosario especializado.

2ª edición das actasConsistirá nun exame sobre todo o temario cun valor do 70% da nota e un traballo sobre un glosario cun valor do 30%. Para facer media entre exame e traballo hai que obter un mínimo de 4 puntos en cada unha das dúas probas. A data do exame e de entrega do traballo será a que aprobe a Xunta de Facultade.

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto. A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma FAITIC e de estar ao tanto das datas nas que as probas de avaliación teñen lugar.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICAA listaxe bibliográfica que aparece a seguir non é exhaustiva. Completarase na

plataforma FAITIC.

- ARNTZ, R. e PICT, H. 1995 *Introducción a la terminología*. Madrid: Fundación Sánchez Ruipérez. Capítulo II.
- CABRÉ, María Teresa. 1993. *La Terminología. Teoría, metodología, aplicaciones*. Barcelona: Editorial Antártida.
- CARBALLERIA ANLLO, Xosé María et alii. (2009). *Gran diccionario Xerais da lingua*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.
- CIAPUSCIO, Guiomar.1993. "Reformulation textual: El caso de las noticias de divulgación científica. *Revista Argentina de Lingüística* 9 / 1-2. pp. 69-117.
- CIAPUSCIO, Guiomar. .2000. "La terminología en la descripción y tipificación del discurso especializado" VII Simposio de Riterm. (2000) <http://www.riterm.net/actes/7simposio/ciapuscio.htm>
- DAVIÑA FACAL, Luís. 1996. *Léxico científico*. Santiago: Xunta de Galicia.
- GARRIDO, Carlos e Carlos RIERA. 2011. *Manual de galego científico*. 2a ed. Através editora.
- GÓMEZ CLEMENTE, Xosé María. e RODRÍGUEZ GUERRA, Alexandre. 2003. "Neoloxismos na prensa galega" en *Neoloxía e lingua galega: teoría e práctica*. Vigo: Servicio de Publicacións da Universidade.
- GUTIÉRREZ RODILLA, Bertha. 2005. *El lenguaje de las ciencias*, Madrid: Gredos (Capítulos 3 e 4).
- KUGUEL, Inés. 2000."La caracterización de los textos de especialidad y el trabajo terminológico". VII Simposio de Riterm (2000). <http://www.riterm.net/actes/7simposio/kuguel.htm>
- LERAT, Pierre. 1997. *Las lenguas especializadas*. Barcelona: Ariel Lingüística.
- RODRÍGUEZ RIO, X. 2004. *Metodoloxía do traballo terminolóxico puntual en lingua galega*. Santiago: Consello da Cultura Galega.
- REAL ACADEMIA GALEGA. 2012. *Diccionario da Real Academia Galega*. En liña. www.realacademiagalega.org
- SERVIZO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA DA UNIVERSIDADE DE SANTIAGO. *Un idioma preciso*. <http://www.usc.es/gl/servizos/snl/terminoloxia/uip/index.html>
- SERVIZO DE NORMALIZACIÓN LINGÜÍSTICA DA UNIVERSIDADE DE SANTIAGO. Buscatermos. Base de datos terminolóxica.

Recomendacións

Outros comentarios

Nesta materia non se explican contidos instrumentais da lingua por seren suficientemente coñecidos. Calquera erro lingüístico será penalizado, ata 0.4 puntos, especialmente nos traballos que se elaboran individualmente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura española dos séculos XVIII e XIX**

Materia	Literatura española dos séculos XVIII e XIX			
Código	V01G160V01804			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos principais autores/autoras e obras da literatura española dos séculos XVIII e XIX, con especial atención á análise dos textos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber facer
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber facer
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Formular razoamentos críticos no ámbito de estudo literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva aos textos obxecto de estudo.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5

Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
--	--

Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións da literatura española dos séculos XVIII e XIX	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
---	--

Contidos

Tema	
1.Século XVIII	1.1.Poesía. Prosa. Feijoo. Jovellanos. Cadalso. 1.2.Teatro. García de la Huerta. Ramón de la Cruz.
2.Século XIX	2.1.Teatro romántico. Duque de Rivas. La alta comedia. Teatro realista. 2.2.Poesía. Rivas. Espronceda. Bécquer. Rosalía. 2.3.Prosa costumbrista. Periodismo. 2.4.Novela realista. Pardo Bazán. Clarín.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	0	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	8	27	35
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	45	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O alumnado desenvolve exercicios na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do alumnado, como as lecturas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan exercicios relacionados co comentario de textos e análise das obras de lectura obrigatoria. O alumnado debe desenvolver a reflexión literaria de forma autónoma.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.

Resolución de problemas e/ou exercicios Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	Reflexión sobre as lecturas. Comentarios de texto. Controis de lectura.	30	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha ou varias preguntas teóricas ou a partires de textos que demostren a asimilación específica de contidos, a capacidade de síntese e a comprensión global dos movementos estéticos que se abordan na materia.	70	CB3 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT2 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para optar á avaliación continuada será necesario asistir regularmente a clase. Quen falten catro ou máis días ás sesións presenciais deberán optar obrigatoriamente polo modo de avaliación única.

Levar a cabo todos os controis de lectura, os comentarios de texto e as reflexións sobre os títulos obrigatorios será requisito imprescindible para ter dereito á avaliación continuada. Quere isto dicir que o alumnado que non acuda a clase os días marcados para estas actividades presenciais deberá presentarse a unha proba global sobre a materia na data fixada pola Facultade.

As datas para os controis de lectura facilitaranse ao alumnado ao comezo das clases.

A data do exame de maio (70% da cualificación para os que opten pola avaliación continuada e 100% para os que non) será a que fixe a Facultade.

A data do exame de xullo será a que fixe a Facultade.

En calquera caso, para superar a materia é imprescindible demostrar corrección lingüística e *ortográfica. Non aprobará quen escriba con faltas de ortografía e/ou acentuación. Tampouco aprobará quen incorra en plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

, Sainetes, ,

Lecturas:

Antoloxía de prosa do século XVIII (facilitarase en clase ou na plataforma TEMA).

2. García de la Huerta, V., *Raquel*, ed. de R. Andioc, Madrid, Castalia.

3. Cruz, Ramón de la, *Sainetes* (antoloxía que se facilitará na clase ou na plataforma TEMA).
 4. Saavedra, A. de, *Don Álvaro o la fuerza del sino*, ed. de M. Á. Lama, Barcelona, Crítica.
 5. Antoloxía de narrartiva (en prosa e verso) romántica (facilitarase en clase ou na plataforma TEMA).
- Alas, L., *Clarín, La Regenta*, ed. de G. Sobejano, Madrid, Castalia.

Historias da Literatura Española:

Alonso, C., *Historia de la Literatura Española. Vol 5. Hacia una literatura nacional. 1800-1900*, Barcelona, Crítica, 2010.

Albiac, D., *Historia de la Literatura Española. Vol 4. Siglo XVIII*, Barcelona, Crítica, 2011.

Farré, J. et al., eds., *El teatro en la España del siglo XVIII*, Lleida, Universidad de Lleida, 2012.

Ferreras, J. I., *La novela en España. Historia, estudios y ensayos. Tomo III, Siglo XIX. Primera Parte (1800-1868). Tomo IV, Siglo XIX. Segunda Parte (1868-1900)*, Madrid, La Biblioteca del Laberinto, 2010.

García de la Concha, V., dir., *Historia de la Literatura Española. Siglo XVIII (I y II)*, coord. G. Carnero (Madrid, Espasa-Calpe, 1995). *Siglo XIX (I)*, coord. G. Carnero (Madrid, Espasa-Calpe, 1997). *Siglo XIX (II)*, coord. L. Romero Tobar (Madrid, Espasa-Calpe, 1998).

Mainer, J. C., *Historia de la Literatura Española, vol. 6, Modernidad y Nacionalismo (1900-1939)*, Barcelona, Crítica, 2010.

Rico, F., dir., *Historia y Crítica de la Literatura Española, vol. 8, Época contemporánea (1939-1980)*, coord. D. Ynduráin (Barcelona, Crítica, 1980) y suplemento, vol. 8/1, coord. S. Sanz Villanueva y M. Amores (Barcelona, Crítica, 1999); vol. 9, *Los nuevos nombres (1975-1990)*, coord. D. Villanueva (Barcelona, Crítica, 1992) y suplemento, vol. 9/1, coord. J. Gracia (Barcelona, Crítica, 2000).

Recomendacións

Outros comentarios

A introdución xeral aos séculos XVIII e XIX é parte do contido da materia "Panorama de la Literatura en lengua española II" e, polo tanto, constitúe o punto de partida obrigatorio para o desenvolvemento da nova materia. É imprescindible, pois, que o alumnado de Literatura española dos séculos XVIII e XIX coñeza os textos de bibliografía primaria facilitados en Panorama II.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura española dos séculos XX e XXI**

Materia	Literatura española dos séculos XX e XXI			
Código	V01G160V01805			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús Luna Selles, Carmen			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús Luna Selles, Carmen			
Correo-e	mbusto@uvigo.es virginials@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise das principais obras da Literatura española dos séculos XX e XXI con 3 finalidades: 1) Ser quen de situar una obra literaria da época dentro das tendencias que se suceden. 2) Comprender a relación entre as características formais das obras do programa e as súas respectivas interpretacións temáticas. 3) Captar a evolución dos diversos xéneros, a través do período estudado.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - Saber estar / ser
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber - Saber estar / ser
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	CB1 CB3 CB4 CB5 CE4 CE6 CE10 CE11 CT2 CT3
Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	CB2 CB4 CE6 CE7 CE9 CE12 CT2 CT3

Contidos

Tema	
1. Do fin de século aos anos 40	1.1. Poesía 1.1.1. O modernismo: Rubén Darío e outros nomes (selección de textos) 1.1.2. Vanguardia e Xeración do 27 (selección de textos) 1.2. Narrativa 1.2.1. A renovación novelística: Miguel de Unamuno, Niebla (1914) 1.3. Teatro 1.3.1. Valle-Inclán, Divinas palabras (1919) 1.3.2. Federico García Lorca, Bodas de sangre (1931)
2. Entre a postguerra e a transición	2.1. Poesía: entre o social e a experimentación 2.1.1. Un poemario singular: Hijos de la ira (1944), de Dámaso Alonso. 2.1.2. Grupo dos 50, poesía social, novísimos (selección de textos) 2.2. Narrativa: da testemuña á experimentación 2.2.1. Carmen Laforet, Nada (1944) 2.2.2. Elena Fortún, Celia en la revolución (1949) 2.3. Teatro social 2.3.1. Laura Olmo, La camisa (1962)
3. As tres últimas décadas	3.1. Poesía da experiencia e outras perspectivas (selección de textos) 3.2. Narrativa: a postmodernidade 3.2.1. Cristina Fernández Cubas, La habitación de Nona (2015) 3.3. Teatro: a espectacularidade 3.3.1. Francisco Nieva, El baile de los ardientes (1990)

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	4	24
Presentacións/exposicións	2	20	22
Debates	20	48	68
Traballos tutelados	0	30	30
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Características xerais de cada periodo estudado e presentación de autores e autoras.
Presentacións/exposicións	Exposición dalgún tema significativo en relación cos contidos da asignatura.
Debates	Reflexión crítica na aula sobre as diferentes lecturas del programa.
Traballos tutelados	Realización dun traballo oral ou escrito previamente acordado coas profesoras.
Actividades introdutorias	Presentación de contidos e bibliografía e explicación da programación xeral da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	As profesoras efectuarán as aportacións críticas necesarias para a súa correcta presentación.
Traballos tutelados	As profesoras atenderán as dúbidas dos traballos nas horas de tutorías

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Valoración da argumentación realizada sobre o tema proposto.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CT2 CT3
Traballos tutelados	Valorase o resultado do traballo oral e/ou escrito considerando a corrección no uso da lingua, a claridade expositiva, o rigor científico, así como a capacidade crítica e o uso axeitado das fontes secundarias.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE9 CE12 CT2 CT3

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Examen escrito consistente no desenvolvemento de diversas cuestións relativas ás obras de lectura obligatoria e/ou a conceptos e características xerais da época literaria estudada.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE4 CE6 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CT2 CT3
--	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación continua:

A asistencia (80%) será requisito para a avaliación continua.

A realización dunha proba final escrita terá lugar, ao terminar o cuadrimestre, coincidindo coa data fixada pola Facultade para a avaliación única.

Convocatoria de xullo: en data oficial fixada pola Facultade.

Avaliación única:

1ª convocatoria (maio): a proba final terá lugar, ao terminar o cuadrimestre, na data fixada pola Facultade para a súa realización.

2ª convocatoria (xullo): en data oficial fixada pola Facultade.

Alumnado semipresencial:

O alumnado semipresencial pode ser avaliado, se así o desexa, exclusivamente sobre a proba final de cada unha das dúas partes da materia.

1ª convocatoria. A realización dunha proba final escrita terá lugar, ao terminar o cuadrimestre, coincidindo coa data fixada pola Facultade para a avaliación única.

2ª convocatoria (xullo): en data oficial fixada pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

1. As lecturas obrigatorias da asignatura aparecen indicadas na sección Contidos.
2. Manuais de consulta:

A. P. Debicki, *Historia de la poesía española del siglo XX. Desde la modernidad hasta el presente*, Madrid, Gredos, 1997.

J. Huerta Calvo, *Historia del teatro español*, T.II, Gredos, 2003.

J.C. Mainier, *Historia de la literatura española 6. Modernidad y nacionalismo*, Barcelona, Crítica, 2010.

J.M. Pozuelo Yvancos, *Ventanas de la ficción: narrativa hispánica siglos XX y XXI*, Barcelona, Península, 2004.

F. Rico ed., *Historia crítica de la literatura española. Época contemporánea*, Tomos 7, 7/1, 8, 8/1, 9, 9/1, Barcelona, Crítica, 1978-2000.

3. A bibliografía específica sobre cada tema entregárase na aula ou a través da plataforma Faitic
-

Recomendacións

Outros comentarios

Os requisitos para o alumnado Erasmus serán os mesmos que para o alumnado propio.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro**

Materia	Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro			
Código	V01G160V01806			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Luna Selles, Carmen			
Profesorado	Luna Selles, Carmen			
Correo-e	virginials@uvigo.es			
Web	http://http://litespfft.wordpress.com/			
Descrición xeral	O obxectivo fundamental desta asignatura é proporcionar ao alumnado, a través dunha proposta histórico-xenérica e da lectura dunha serie de obras literarias, unha visión panorámica da poesía e do teatro nas literaturas hispanoamericanas dende a etapa da Independencia até a actualidade, e o seu desenvolvemento como xéneros ao longo da súa historia.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber - saber facer
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer

CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación literaria e cultural.	CB2 CB3 CB4 CE2 CE4 CE5 CE7 CE8 CE10 CE13 CT3 CT4 CT5
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CB3 CE10 CT3
Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a mera aproximación intuitiva ás linguas e textos.	CB4 CE6 CE8 CT3

Contidos

Tema	
TEMA 1: A POESÍA NEOCLÁSICA E DO PERÍODO DA EMANCIPACIÓN. AS GRANDES FIGURAS: OLMEDO, BELLO, HEREDIA.	-Contexto histórico literario. -Poesía de la independencia, ed. Emilio Carilla, Caracas, Biblioteca Ayacucho (Selección)
TEMA 2: A POESÍA ROMÁNTICA HISPANOAMERICANA E A POESÍA GAUCHESCA.	-Echeverría: La cautiva en La cautiva. El matadero, ed. Leonor Fleming, Madrid, Cátedra. -El gaucho Martín Fierro y La vuelta de Martín Fierro.
TEMA 3: O TEATRO HISPANOAMERICANO DO SÉCULO XIX.	-Manuel Eduardo Gorostiza, Contigo, pan y cebolla y Manuel Ascencio Segura, El sargento Canuto (fragmentos) -Florencio Sánchez, Barranca abajo, Madrid, Cátedra.
TEMA 4: CARACTERÍSTICAS XERAIS DO MODERNISMO. XÉNESIS. RENOVACIÓN POÉTICA DE RUBÉN DARÍO.	-Rubén Darío: "De Catulle Mendès. Parnasianos y Decadentes", "El Modernismo". -Amado Nervo: "Nuestra literatura" y "Refinamientos. Paraísos artificiales". -Juan Ramón Jiménez, El Modernismo. Notas de un curso. -José Martí: I "Yo soy un hombre sincero", V. "Si ves un monte de espumas", XXVI. "Yo que vivo, aunque me he muerto", XXXIV "Penas! ¿Quién osa decir", XXXV "Qué importa que tu puñal", XXXVIII "Del tirano? Del tirano", XXXIX "Cultivo una rosa blanca", XLVI "Vierte, corazón, tu pena" de Versos sencillos; "A los espacios", "Amor de ciudad grande", "La poesía es sagrada" de Versos libres. Audición: Versos José Martí. Cantados por Pablo Milanés: http://www.todomusica.org/pablo_milanes/disco_versos_de_jose_marti.shtml# -Rubén Darío, Prosas profanas, en Obras completas I. Poesía. Edición de Julio Ortega coa colaboración de Nicanor Vélez, Barcelona, Galaxia Gutemberg, 2007.
TEMA 5: O VANGARDISMO. VICENTE HUIDOBRO. TENDENCIAS VANGARDISTAS. A POESÍA NEGRISTA CARIBEÑA.	-Palés Mato: "Bombo", "Danza negra", "Náñigo al cielo", "Pueblo negro", "Ron". -Guillén: "Canción del Bongó", "Llegada" de Sóngoro cosongo; "Balada de los dos abuelos" de West Indies Ltd; "Un son para niños antillanos" de El son entero; "Tengo" de Tengo y "Problemas del subdesarrollo" de La rueda dentada. -Vicente Huidobro, Altazor en Altazor. Temblor del cielo, ed. de René de Costa, Madrid, Cátedra.

TEMA 6: CÉSAR VALLEJO E PABLO NERUDA. DOS REXISTROS VANGARDISTAS AO COMPROMISO SOCIAL E A "POESÍA SIN PUREZA". POESÍA, COMPROMISO E GUERRA CIVIL ESPAÑOLA.	-Pablo Neruda, Antología poética, prólogo, selección y notas de Hernán Loyola, Madrid, Alianza. -César Vallejo: "Los heraldos negros", "El poeta a su amada"; "Los dados negros", "A mi hermano Miguel" de Los heraldos negros; poemas XXIII, XLV y LXIX de Trilce; "Piedra negra sobre piedra blanca"; "Un hombre con un pan al hombro", "Alfonso: estás mirándome, lo veo...", "Intensidad y altura" de Poemas humanos; "Solía escribir con su dedo grande..." de España, aparta de mí este cáliz.
TEMA 7: POETAS DA SEGUNDA VANGARDIA E DIRECCIONES POÉTICAS DAS ÚLTIMAS DÉCADAS DO SÉCULO XX.	-Nicanor Parra, "Hay un día feliz", "Las tablas" de Antipoemas, "Y ahora con ustedes" de Nuevos sermones y prédicas del Cristo de Elqui. -Lezama Lima: "Noche insular: jardines invisibles" de Enemigo Rumor; "El retrato ovalado" de Aventuras sigilosas; "La rueda" de Dador; "La madre" y "Las siete alegorías" de Fragmentos a su imán y "Entre dos puertas" de Obras completas. -Octavio Paz: "El prisionero" de A la orilla del mundo; "Hacia el poema", "Espejo" de Libertad bajo palabra; "Fragmentos" de Piedra de sol; "Tumba del poeta", "Concorde" de Ladera Este y "Nocturno de San Idelfonso" de Vuelta.
TEMA 8: DIRECCIONES POÉTICAS DAS ÚLTIMAS DÉCADAS DO SÉCULO XX.	-Olga Orozco, "A solas con la tierra", "Cabalgata del tiempo", "Después de los días", "Habitación cerrada", "Lejos desde mi colina", "Un rostro en el otoño"; Idea Vilariño, "Yo", "Ya no", "Nadie", "Y qué", "Qué lastima", "No te amaba", "Un retrato de Charles Baudelaire". -Blanca Varela, "Del orden de las cosas", "Bodas", "Alba", "A rose is a rose", "A la realidad", "Canto villano". -Castellanos, "A los danzantes de las ferias", "Distancia del amigo", "Dos meditaciones", "Lamentación de Dido", "Silencio acerca de una piedra antigua", "Una palabra para el heredero", "Una palmera". -Mario Benedetti: "Ausencia de Dios", "El nuevo", "Un padrenuestro latinoamericano", "Arte poética", "Hagamos un trato", "Nicolorín ni colorado". -La Voz y Gris de audiencia de Roberto Cossa. -Informe para extranjeros y Decir sí de Griselda Gambaro. -Obra de LTL. El fin del camino -El fulgor argentino. Club Social y Deportivo de Catalinas Sur. -La historia de la conquista y la colonización a través del teatro contemporáneo. -Redes: los festivales de teatro.
TEMA 9: O TEATRO NO SÉCULO XX. GROTESCO CRIOLLO. "NUEVO TEATRO" LATINOAMERICANO: EXPERIMENTACIÓN E COMPROMISO. TEATRO COMUNITARIO.	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	1	1
Traballos de aula	17	34	51
Titoría en grupo	4	4	8
Prácticas autónomas a través de TIC	1	9	10
Sesión maxistral	24	24	48
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Solicitarase con antelación a lectura previa e meditada dos textos tratados nas sesións da aula.
Traballos de aula	Realización en grupo de comentarios críticos de poemas e escenas dramáticas.
Titoría en grupo	Atenderase a todo tipo de dúbidas e bibliografía crítica sobre os aspectos tratados nas sesións maxistras ou nos comentarios de texto realizados en clase.
Prácticas autónomas a través de TIC	Utilización da plataforma FAITIC (lecturas, ligazóns, envorcado de conclusións dos comentarios realizados en clase).
Sesión maxistral	Exposición dos aspectos máis relevantes do temario proposto.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Atenderase a todo tipo de dúbidas sobre o temario exposto.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a participación en clase.	10	CE7
Estudos/actividades previos	Valorarase a lectura crítica previa dos textos tratados. Realización de fichas de lectura.	10	CE7 CE8
Traballos de aula	Valorarase a realización en grupo de comentarios de textos traballados na aula.	10	CE7 CE8 CT4
Prácticas autónomas a través de TIC	Valorarase a consulta e volcado do realizado na aula na plataforma FAITIC.	10	CB2 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dunha proba conformada por unha pregunta teórica do temario e un comentario de texto dun fragmento das lecturas obrigatorias.	60	CB2 CB3 CE10

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación continua:

A asistencia (80%) é requisito para a avaliación continua. Serán valoradas, coa porcentaxe indicados, as diferentes probas sinaladas arriba. A realización do exame escrito terá lugar ao final do cuadrimestre coincidindo coa data oficial fixada pola Facultade para a avaliación única.

Avaliación única:

1ª convocatoria (maio): terá lugar ao final do cuadrimestre na data oficial fixada pola Facultade.

2ª convocatoria (xullo): terá lugar na data oficial fixada pola Facultade.

A opción de avaliación única non exime da realización dun traballo tutelado. Por iso, é conveniente que, nalgún momento próximo ao comezo do cuadrimestre, o alumnado que opte por este tipo de avaliación póñase en contacto coas profesoras.

En caso de avaliación negativa, o alumnado deberá presentarse na convocatoria de xullo a un exame sobre a totalidade do temario consistente nunha pregunta teórica e a realización de dous comentarios: un poético e outro dramático.

Bibliografía. Fontes de información

Arrom, José Juan, *Historia del teatro hispanoamericano (época colonial)*, México, De Andrea, 1967.

Bellini, Giuseppe, *Nueva historia de la literatura hispanoamericana*, Madrid, Castalia, 3ª ed. corr. y aum., 1998.

Esteban, Ángel, *Literatura hispanoamericana*, Granada, Comares, 6ª ed., 2003.

Fernández, Teodosio et al., *Historia de la literatura hispanoamericana*, Madrid, Universitas, 1995.

Franco, Jean, *Historia de la literatura hispanoamericana a partir de la Independencia*, Barcelona, Ariel, 1975; 13ª ed., 1999.

Goic, Cedmil(comp.), *Hitoria y crítica de la literatura hispanoamericana*, Vol. 1: Época colonial. Vol. 2: Del romanticismo al modernismo. Vol. 3 Época contemporánea, Barcelona, Crítica, 1988-1990.

Gullón, Ricardo (coord.), *Diccionario de la literatura española e hispanoamericana*, 2 vols., Madrid, Alianza, 1993.

Oviedo, José Miguel, *Historia de la literatura hispanoamericana*, Vol. 1 De los orígenes a la emancipación, Vol. 2 Del Romanticismo al Modernismo, Vol. 3 Postmodernismo, Vanguardia, Regionalismo, Vol. 4 De Borges al presente, Madrid, Alianza Editorial, 1995-2001.

___ y Milagros Rodríguez, *Historia esencial de la literatura española e hispanoamericana*, Madrid, EDAF, 2008.

Siebenmann, Gustav, *Poesía y poéticas del siglo XX en la América Hispana y Brasil: historia-movimientos-poetas*, Madrid, Gredos, 1997.

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

(*)/

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación nos medios (en español e galego)**

Materia	Comunicación nos medios (en español e galego)			
Código	V01G160V01902			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Comunicación nos medios (en español e galego) busca dar a coñecer aos discentes a repercusión que os medios de comunicación audiovisuais e escritos teñen en diferentes ámbitos sociais e lingüísticos como a construción da identidade social, a creatividade e difusión lingüística ou no relativo á súa capacidade para prestixiar variedades e usos lingüísticos determinados. Asimesmo, estúdase a linguaxe e a comunicación na publicidade e a súa repercusión na sociedade. Nesta materia tamén se ofrecerán as bases metodolóxicas fundamentais para que os alumnos e alumnas realicen análises sistemáticas e críticas do discurso en galego e español presente na actualidade nos medios de comunicación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Capacitar aos discentes para que poidan analizar lingüisticamente o discurso (en español e galego) presente nos medios de comunicación audiovisuais, escritos e dixitais.	CB1 CB2 CE13 CT3
Proporcionar as bases teóricas e metodolóxicas precisas para realizar análises sistemáticas e rigorosas das diferentes manifestacións discursivas presentes nos medios de comunicación desde unha perspectiva crítica.	CB3 CE1 CE7 CE8 CT3
Capacitar aos alumnos e alumnas para que identifiquen os mecanismos lingüísticos que materializan a construción dos procesos de exclusión social a través dos medios de comunicación.	CB3 CE8
Dar a coñecer os distintos xéneros xornalísticos e as súas características lingüísticas.	CB1 CE13
Dar a coñecer as características e ferramentas narrativas da linguaxe audiovisual.	CB1 CE8
Proporcionar conciencia crítica en canto á repercusión dos medios de comunicación na construción da identidade social e no seu papel como ferramentas para prestixiar determinadas variedades e usos lingüísticos.	CB3 CB5 CE1 CE7 CT3

Contidos

Tema	
BLOQUE 1. CARACTERÍSTICAS LINGÜÍSTICAS DA LINGUAXE XORNALÍSTICA	1. Léxico e sintaxe na lingua dos medios de comunicación. 2. Obxectividade e subxectividade 3. Principais erros de redacción
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN E MEDIOS ESCRITOS: OS XÉNEROS XORNALÍSTICOS	1. O editorial 2. As cartas ao director 3. A noticia 4. A reportaxe 5. A crónica 6. A entrevista
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN E MEDIOS AUDIOVISUAIS E DIXITAIS	1. Medios audiovisuais 1.1. A radio 1.2. A televisión 2. Medios dixitais 2.1. Os medios en Internet 2.1. Comunicación e redes sociais
BLOQUE 4. A LINGUAXE DA PUBLICIDADE	1. Nivel gráfico e fónico 2. Nivel morfosintáctico 3. Nivel léxico-semántico 4. Publicidade e retórica 5. Principais erros de redacción

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3.6	5.6
Sesión maxistral	16	30.4	46.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	40	56
Traballos tutelados	8	20	28
Debates	4	6	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	O obxectivo fundamental das actividades introdutorias é recoller información sobre os coñecementos de partida, os intereses e as motivacións dos discentes.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos e fontes de información. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos ilustrativos que aseguren a adecuada comprensión.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Formularanse na aula unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada. O obxectivo é reflexionar e relacionar teoría e práctica. Tamén constitúe unha actividade básica para consolidar coñecementos teóricos.
Traballos tutelados	Actividade práctica. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías concertadas cos discentes. Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos (por exemplo, analizar os recursos lingüísticos dun corpus extraído da prensa, etc.). Nas clases presenciais se ofrecerá a metodoloxía de análise así como as recomendacións formais para a presentación de traballos académicos.
Debates	Actividade práctica. A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de problemas e/ou exercicios de forma autónoma, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os discentes que o desexen poderán concertar horas de consulta coas profesoras de forma adicional ao horario establecido para as titorías.
Traballos tutelados	Para a realización de problemas e/ou exercicios de forma autónoma, reservarase un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Os discentes que o desexen poderán concertar horas de consulta coas profesoras de forma adicional ao horario establecido para as titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías e horas adicionais de atención personalizada concertadas cos discentes. O obxectivo será avaliar os recursos para a redacción formal, a capacidade analítica e a xestión do traballo. A temática e as características formais dos traballos constarán nun documento de indicacións que será entregado nas dúas primeiras semanas do curso.	30	CB1 CB2
Debates	A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas. Serán propostos catro debates cunha duración prevista dunha hora cada un. Os temas se plantearán nas sesións maxistras con antelación suficiente para que os discentes poidan prepararlos adecuadamente.	15	CE7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consistirá nun exame no que terán cabida preguntas de carácter teórico e de tipo práctico. Esta proba terá en conta todos os temas recollidos no temario e impartidos durante o curso.	55	CB1 CB2

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS (Maio-xuño)

Avaliación continua

É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido o traballo escrito e participar nos debates propostos. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán.

A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso.

Avaliación única

A avaliación realizarase mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final. Este exame terá lugar na data fixada no calendario oficial de exames da FFT.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo)

Na segunda edición de actas a avaliación levarase a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos

da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Os alumnos e alumnas que non acadasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas do traballo escrito e dos debates.

3. OUTRAS OBSERVACIÓNS

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame coma no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con ata 0,25 puntos por cada falta.

Bibliografía. Fontes de información

Arroyo Almaraz, Antonio (coord.), La lengua española en los medios de comunicación y en las nuevas tecnologías , Madrid: Laberinto, 2008

Ballesteros, Fernando, La brecha digital: el riesgo de exclusión en la sociedad de la información, Madrid: Fundación Retevisión, 2002

Briz Gómez, Antonio, ¿Cómo se comenta un texto coloquial?, Barcelona: Ariel, 2000

Cantavella, Juan y José Francisco Serrano, Redacción para periodistas: opinar y argumentar , Madrid: Universitas, 2007

Lorenzo Suárez, Anxo; Fernando Ramallo y Håkan Casares Berg, Lingua, sociedade e medios de comunicación en Galicia , Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2008

Parker, Philip (trad. Jorge Conde), Arte y ciencia del guión , Barcelona: Ma Non Troppo, 2003

Rojo, Guillermo et alii, As Linguaxes dos medios de comunicación escritos en Galicia , Santiago de Compostela: Lea, 1992

Rojo, Guillermo y Mercedes Sánchez, El español en la red, Barcelona: Ariel, 2010

Tubau, Daniel, El Guión del siglo XXI: el futuro de la narrativa en el mundo digital , Barcelona: Alba, 2011

van Dijk, Teun, Racismo y análisis crítico de los medios, Barcelona: Paidós, 1997

Vilches, Lorenzo, Taller de escritura para televisión, Barcelona: Gedisa, 1999

VV. AA. (Agencia EFE), Manual del español urgente, Madrid: Cátedra, 2008 (18ª ed.)

VV. AA., A imaxe das mulleres nos medios de comunicación, Santiago de Compostela: Servizo Galego de Igualdade, 2002

Ao longo do cuadrimestre indicaranse outras lecturas específicas para cada tema.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español coloquial e as súas variedades**

Materia	O español coloquial e as súas variedades			
Código	V01G160V01903			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A lingua española é un suprasistema abarcador de todas as realizacións da nosa lingua. Dentro desta multiplicidade, pódense distinguir o rexistro formal e o informal-coloquial. Ambos forman un continuum que trataremos de explicar e analizar nesta asignatura.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aprenderase a sistematizar o uso coloquial do español.	CB3 CE8 CE10 CT2 CT4 CT5

Tratarase de promover a iniciativa do alumnado, para que ubique o uso coloquial do español coloquial e as súas variedades na gramática da enunciación.	CB2 CB3 CE10 CT2 CT4
O estudantado deberá saber desenvolverse no ámbito da lingüística da fala.	CB5 CE8 CT2 CT3 CT4

Contidos

Tema	
1. Concepto de lingua coloquial e rasgos caracterizadores.	1.1. O oral e o escrito. O fónico e o gráfico. 1.2. As manifestacións dos rexistros coloquiais no oral e no escrito.
2. O rexistro coloquial.	2.1. Rexistro formal, rexistro informal-coloquial e rexistro no escrito. 2.2. Rexistro e tipo de discurso.
3. A conversa coloquial.	3.1. A conversa como tipo de discurso. 3.2. Principios e máximas reguladores da conversa.
4. Descrición da linguaxe coloquial por niveis.	4.1. Nivel fónico. 4.2. Nivel morfosintáctico. 4.2.1. A fraseoloxía do español coloquial. 4.3. Nivel léxico-semántico.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos e proxectos	0	40	40
Observación sistemática	0	36	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse análises de textos orais e escritos, que reflectan o uso do español coloquial, para que o alumnado saiba resolvelos, reflexionar sobre a materia e completar os seus coñecementos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado terá que resolver os problemas que se plantean nesta materia.
Sesión maxistral	A sesión maxistral consistirá na exposición, que fará a profesora, sobre os contidos da materia. Ademais explicará o traballo que terá que realizar o alumnado para completar a nota.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na sesión maxistral ademais de explicar os temas. Unha vez finalizada a explicación do tema, faranse unha serie de preguntas sobre este para comprobar o avance da aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	Analizaranse situacións do español coloquial principalmente no marco da conversación. Será necesario ir practicando as transcripcións e análises dos casos, para despois realizar un traballo para o final correctamente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios, así como a asistencia, as intervencións na aula, para participar na discusión, e a resolución destes serán valoradas.	30	CB2 CB5 CT3

Traballos e proxectos	O alumnado terá que realizar un traballo no que se poñan en práctica os coñecementos teóricos adquiridos.	70	CB2 CB5 CE8 CE10
-----------------------	---	----	---------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumnado estranxeiro de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirá os mesmos sistemas de avaliación que o alumnado propio. Esixíraselles que teñan un nivel C1 de español. Na 1ª edición das actas os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. De optaren pola avaliación única, terán ata a terceira semana do curso para comunicar esta decisión á profesora por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Por outro lado, o dereito á avaliación continua perderase se non se asiste a un mínimo do 80% de las clases, é dicir, só serán avaliados con este sistema os alumnos e as alumnas que asistiran a 38 horas ou máis de clase. Tamén se perderá o dereito á avaliación continua se non se realizan os exercicios prácticos e o traballo final fixados pola profesora. Pola súa parte, a avaliación única consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade de Filoloxía e Tradución. O alumnado que non cumpla con estos requisitos perderá os seus dereitos de avaliación continua e, do mesmo xeito que o alumnado presencial, terá que acollerse ao réxime de avaliación única (exame final) na data oficial fixada pola Facultade de Filoloxía e Tradución. Na 2ª edición das actas, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade. A resolución de problemas, exercicios, lecturas, probas autónomas a través de TIC, realizarase a medida que avancen as clases maxistras. Farase unha presentación/exposición individual na que se demostre a capacidade do alumno para analizar un texto coloquial. A entrega e exposición deste farase na semana do período de exames, fixada no calendario aprobado pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Briz Gómez, A., El español coloquial en la conversación, Ariel, 2001
 Briz Gómez, A., El español coloquial: situación y uso, Arco/Libros, 1998
 Cortés, I., Sintaxis del coloquio. Aproximación sociolingüística, Universidad de Salamanca, 1986
 Cortés, L., Sobre conectores, expletivos y muletillas en el español hablado, Ágora, 1991
 Gallardo, Pauls, B., Análisis conversacional y pragmática del receptor, Ediciones Episteme, 1996
 Gumperz. J.J., Discourse Strategies, Cambridge University Press, 1982
 León, V., Diccionario del argot y el lenguaje popular, Alianza Editorial, 1992
 Lòpez García, A., Comprensión oral del español, Arco /Libros, 2002
 Vígara, A.M., Morfosintaxis del español coloquial, Gredos, 1992

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática española III/V01G160V01701
 Gramática galega III/V01G160V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

O español de América e o español no mundo/V01G160V01703

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Comunicación nos medios (en español e galego)/V01G160V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS**Edición de textos literarios**

Materia	Edición de textos literarios			
Código	V01G160V01906			
Titulación	Grado en Estudios de Gallego y Español			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castellano			
Departamento	Literatura española y teoría de la literatura			
Coordinador/a	Candelas Colodrón, Manuel Angel			
Profesorado	Candelas Colodrón, Manuel Angel Hernández Arias, Rocío			
Correo-e	mcande@uvigo.es			
Web	http://http://litespfft.wordpress.com/profesorado/			
Descripción xeral	Edición de textos literarios en lengua española, con especial incidencia en la obra de autores como Quevedo, en obras como el Lazarillo o en textos poéticos y dramáticos actuales.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB3	Que el estudiantado tenga la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.	- saber hacer
CE4	Conocer los métodos básicos del estudio y análisis lingüístico y literario	- Saber estar /ser
CE5	Disponer de los conocimientos necesarios para la comprensión, análisis, desarrollo, evaluación y aprovechamiento de los recursos lingüísticos y literarios para el futuro profesional	
CE6	Argumentar los temas y textos objeto de estudio de acuerdo con las convenciones académicas, aportando pruebas y sirviéndose de los recursos bibliográficos y electrónicos disponibles, especialmente de los orientados a la investigación lingüística y literaria y a la docencia de las lenguas impartidas en el grado	- saber - saber hacer
CE8	Formular razonamientos críticos en los ámbitos de estudio lingüístico y literario a fin de adquirir métodos sólidos de análisis, que trasciendan la mera aproximación intuitiva a las lenguas y textos objeto de estudio	- saber
CT2	Que las/los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio	- saber - saber hacer
CT3	Que las/los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética	- saber - saber hacer
CT5	Que las/los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía	- saber - saber hacer

Resultados de aprendizaje

Resultados de aprendizaxe	Competencias
A7 Participar en debates y actividades de grupo y organizarlos, desarrollando un pensamiento autónomo y crítico, con respeto a las posiciones ajenas y tolerancia hacia la diversidad social y cultural que se expresa en las lenguas y literaturas en cuestión	CB3 CE4 CE5
A8 Formular razonamientos críticos en los ámbitos de estudio lingüístico y literario a fin de adquirir métodos sólidos de análisis, que trasciendan la mera aproximación intuitiva a las lenguas y textos objeto de estudio	CE6 CE8 CT2 CT3
CE2. Desarrollar la capacidad de documentarse a partir de medios especializados sobre temas literarios.	CT5

Contenidos

Tema

1. Introducción a la edición de textos literarios.	1. La edición de textos. Modelos teóricos. 2. Ecdótica. Filología. 3. Anotación de textos.
2. Edición de textos literarios: siglos XVI y XVII.	2.1. Las ediciones del Lazarillo. 2.2. La edición en Quevedo. Un paradigma de la filología hispánica. 2.2.1. La edición de los Sueños. La voluntad del autor. La censura. 2.2.2. La edición de su obra poética. La tradición manuscrita. La edición impresa. El Parnaso Español y Las tres musas castellanas. 2.2.3. Otros textos quevedianos de especial dificultad ecdótica. 2.2.4. Quevedo y el Diccionario de Autoridades. Problemas de anotación.
3. Edición de textos literarios: siglos XX y XXI.	3.1. La edición de las obras de Lorca. Poeta en Nueva York. 3.2. La edición de textos narrativos de la postguerra. Los problemas de la censura. 3.3. Edición contemporánea. Problemas de anotación. 3.3. La edición digital. Humanidades digitales.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Resolución de problemas y/o ejercicios	32	78	110
Sesión magistral	8	16	24
Resolución de problemas y/o ejercicios	3	3	6
Resolución de problemas y/o ejercicios	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Introducción a los estudios en edición de textos. Clases magistrales con aportación de materiales y documentación básicos.
Resolución de problemas y/o ejercicios	El núcleo de la docencia consistirá en resolución de problemas esenciales de la edición y de la anotación de textos. Se proporcionará al alumnado todos los días del curso textos sobre los que trabajar los conceptos elementales de la ecdótica.
Sesión magistral	Con objeto de contextualizar algunos de los textos, el profesor/a dedicará tiempo a clases de orden magistral. No constituirán sesiones completas porque se alternarán constantemente con el análisis minucioso de los textos objeto de la materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión magistral	Con objeto de contextualizar algunos textos, el profesor/a dedicará tiempo a clases de carácter magistral. No constituirán sesiones completas porque se alternarán constantemente con el análisis minucioso de los textos objeto de la materia.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaluadas
Resolución de problemas y/o ejercicios	Edición crítica de un breve texto. La edición se presentará por escrito y se defenderá de forma oral ante el profesor/a.	45	CB3 CE4 CE5 CE6 CE8 CT2 CT3 CT5

Resolución de problemas y/o ejercicios	Edición crítica de un breve texto. La edición se presentará por escrito y se defenderá de forma oral ante el profesor/a. En la última semana del curso o en las semanas inmediatamente posteriores al final de las clases presenciales.	55	CB3 CE4 CE5 CE6 CE8 CT2 CT3 CT5
--	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para la edición de julio se exige una edición crítica de un texto breve, presentada por escrito y defendida de forma oral ante el profesor.

Fuentes de información

Blecua, A. *Manual de crítica textual*, Ed. Castalia, 1983

Blecua, José Manuel, ed. Francisco de Quevedo, *Poesía original completa*, Castalia, Madrid, 1967.

Orduna, G. *Ecdótica. Problemática de la edición de textos*, Kassel: Reichenberger, 2000.

Pérez Priego, M. A. *La edición de textos*, Síntesis, 1997.

Francisco de Quevedo, *Obra completa en prosa*, Castalia-Nueva Biblioteca de Erudición y Crítica.

Lazarillo de Tormes, Biblioteca Clásica RAE, ed. F. Rico, 2011.

Federico García Lorca, *Poeta en Nueva York*, Galaxia Gutenberg, 2015.

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Literatura española de los siglos XVIII y XIX/V01G160V01804

Literatura española de los siglos XX y XXI/V01G160V01805

Seminario de literatura gallega desde 1936 a 1975/V01G160V01705

Seminario de literatura gallega desde 1975 hasta la actualidad/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura e cine**

Materia	Literatura e cine			
Código	V01G160V01907			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	No marco da literatura comparada e, máis concretamente, no ámbito das relacións entre a literatura e o cine, a materia consiste na análise de textos fílmicos aplicando a teoría e os métodos da narratoloxía fílmica.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

2. Proporcionar os coñecementos necesarios para saber ler imaxes.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
3. A metodoloxía empregada persegue ademais comprobar os límites da narratoloxía fílmica como instrumento útil para o estudo do relato cinematográfico.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
4. Promover a autonomía do alumnado para producir e analizar diversos tipos de discursos escritos e icónicos, utilizando adecuadamente as metalinguaxes específicas.	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE9 CT1 CT2 CT5

Contidos

Tema	
1.- Literatura e Cine: historia dunha relación.	-
2.- A linguaxe cinematográfica.	-
3.- Narratoloxía fílmica:	-Enunciación e narración. -Focalización: O tempo no relato cinematográfico. O espazo no cinema. A descrición no cinema. O personaxe no cinema: formas da intimidade psíquica.
4.- O problema das adaptacións.	-

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	9	18	27
Traballos e proxectos	4	64	68

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Nestas clases presentaranse os aspectos teóricos da materia (case sempre sobre o visionado de secuencias fílmicas), facendo especial énfase naqueles aspectos que resulten máis complexos ou de maior dificultade de comprensión. Recoméndase ao alumno a lectura previa da bibliografía recomendada para cada un dos temas teóricos. A asistencia a clase é obrigatoria. A ausencia na aula deberá ser convenientemente xustificada
Traballos de aula	Unha vez proporcionada a información teórica, dedicaranse un número de horas semellante á aplicación práctica sobre textos fílmicos dos coñecementos adquiridos. A aplicación farase sempre despois do visionado dunha secuencia, escena ou filme. Estes traballos realizaranse en grupo, coa axuda do profesor (o tamaño do grupo dependerá dos alumnos matriculados na materia).

Presentacións/exposicións Como mínimo dúas veces no trimestre cada grupo terá que expoñer o resultado do seu traballo na aula. A calidade (tanto do contido como da forma) da exposición será tida en conta na avaliación final

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en titorías.
Probas	
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en titorías.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos teóricos desenvolveranse ao longo do cuadrimestre, sempre apoiados no visionado de planos, escenas ou secuencias de películas. Terase en conta a asistencia e sobre todo a participación.	15	CB1 CB2 CB3 CB5 CE7 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
Traballos de aula	Traballo en grupo. Valorarase a participación activa dos alumnos na resolución dos temas propostos en clase.	45	CB1 CB2 CB3 CB5 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5
Traballos e proxectos	Finalizadas as clases, é obrigatorio que cada grupo presente unha exposición oral sobre un tema do programa, aplicado a unha secuencia cinematográfica ou a un filme, no período marcado a principio de curso polo profesor (o tempo e extensión deste período dependerá das aulas dispoñibles e do número de alumnos matriculados na materia). Nesta exposición os alumnos deberán demostrar as competencias adquiridas sobre a materia. A cualificación obtida será a mesma para todo o grupo.	40	CB1 CB2 CB3 CB5 CE8 CE9 CT1 CT2 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo
 <p>Aqueles estudantes que, tras a debida xustificación, non puidesen asistir a clase poderán superar a materia na primeira

edición de actas presentando dous traballos escritos: o primeiro, de extensión breve, antes do mes de decembro; o segundo, de maior extensión, durante o período fixado para as exposicións orais. O tema desenvolvido en cada un deses traballos será acordado polo profesor/a e o alumno/a en *tutorías, antes de finalizar o mes de setembro.</p><p>Na convocatoria de Xullo, os estudantes serán avaliados por medio dun exame escrito; esta proba terá dous partes: unha parte teórica, que avaliará o coñecemento da linguaxe cinematográfica e as técnicas fílmicas; e unha práctica, que consistirá na análise dunha secuencia fílmica, tras o visionado da mesma na aula.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Becerra, Carmen (ed.), Cine y teatro, Vigo, Academia Editorial del Hispanismo, 2009

Gaudreault, André y Jost, François, El relato cinematográfico, Barcelona, Paidós , 1995

Peña Ardid, Carmen, Literatura y cine, Madrid, Cátedra, 1992

Pérez Bowie, José Antonio, Leer el cine. La teoría literaria en la teoría cinematográfica, Salamanca, Ediciones Universidad, 2009

Pérez Bowie, José Antonio, Reescrituras fílmicas. Nuevos territorios de la adaptación, Salamanca, Ediciones Universidad, 2010

Romero Gualda, María Victoria, Vocabulario de cine y televisión, Pamplona, EUNSA, 1979

Sánchez Noriega, José Luis, De la literatura al cine, Barcelona, Paidós, 2000

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura española dos séculos XX e XXI/V01G160V01805

Literatura hispanoamericana: Poesía e teatro/V01G160V01806

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua de signos española**

Materia	Lingua de signos española			
Código	V01G160V01913			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción Fernández Soneira, Ana María			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducción á lingua de sinais española: aspectos gramaticais, socioculturais e históricos			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	- saber
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber - saber facer
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber

CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	- saber
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	- saber facer
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a historia da comunidade xorda no estado español	CB3 CB4 CE1 CE8 CE10 CE11 CE12 CT2 CT3
Analizar e valorar as etapas históricas e as metodoloxías empregadas da educación dos xordos	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3 CE5 CE8 CE10 CE13 CT2 CT4
Analizar os principios de construción dunha lingua viso-xestual e as principais características gramaticais da LSE.	CB2 CB4 CB5 CE3 CE4 CE5 CE6 CE8 CE9 CT2 CT3 CT4
Aplicar as vantaxes da LSE na comunicación	CB2 CB5 CE1 CE5 CE6 CE8 CT2 CT4 CT5

Contidos

Tema

1. Introducción	1.1. Comunidade xorda 1.2. A lingua de signos española como lingua natural
2. Lingua de signos e educación	2.1. Historia da educación 2.2. Educación bilingüe
3. Gramática da lingua de signos española	3.1. Significante e significado dos signos 3.2. Estructura interna dos signos 3.3. Combinación de signos 3.4. Significado e pragmática
4. Aspectos sociais e culturais da lingua de signos española	4.1. Persoaxes históricas 4.2. Institucións, grupos de investigación, etc. 4.3. Manifestacións culturais da lingua de signos española: 4.3.1. Videoblog, signoblog 4.3.2. Poesía, teatro, contacontos en lingua de signos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Debates	2	8	10
Estudo de casos/análises de situacións	6	6	12
Sesión maxistral	16	0	16
Presentacións/exposicións	8	32	40
Traballos de aula	12	12	24
Cartafol/dossier	6	40	46

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Nestas horas farase unha explicación do programa, das metodoloxías docentes e da avaliación que fará ao longo do curso.
Debates	A partires de lecturas que farán os alumnos sobre os contidos da materia, faranse nas clases debates semidirixidos.
Estudo de casos/análises de situacións	Reflexión e argumentacións sobre unha situación plantexada pola profesora en relación cos contidos da materia.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos teóricos da materia.
Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións orais sobre os diferentes contidos da materia.
Traballos de aula	Participación nas tarefas de aula propostas polas profesoras sobre as linguas e a lingua de signos española.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Debates	Participación nos debates propostos polas docentes ou polos compañeiros da clase. Avaliarase a presentación didáctica, a participación activa e a argumentación axeitada non so do alumno director do debate senón tamén as contribucións ao debate dos compañeiros presentes.	10	CB2 CB3 CB4 CE1 CE6 CE8 CE9 CE12 CT2 CT3 CT4

Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións con análise dos contidos de lecturas feitas. Deberán: 1. Mostrar a súa aprendizaxe individual por medio de textos escritos e de presentacións orais breves e semidirixidas. 2. Expor de forma didáctica polo menos un subtema do temario. 3. Responder ás preguntas dos compañeiros e das profesoras.	10	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3
Traballos de aula	Avaliarase a asistencia as aulas e a participación activa nas tarefas propostas.	30	CB2 CB3 CB4 CE1 CE3
Cartafol/dossier	O Cartafol final debe conter: o a) biografía académica, o b) presentación oral na aula o c) unha selección de tres probas de entre os debates, exercicios e resolución de problemas etc. o d) autoevaluación da aprendizaxe.	50	CB2 CB3 CB4 CE5 CE6 CE9 CE13 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Outros comentarios e avaliación de Xuño e Xullo

- Non se poderá obter a cualificación de aprobado sem ter entregado o Cartafol e ter feito alomenos unha exposición oral.
- O portafolio final debe conter:
 - o a) biografía académica,
 - o b) presentación oral na aula
 - o c) unha selección de tres probas de entre os debates, exercicios e resolución de problemas etc.
 - o d) autoevaluación da aprendizaxe.
- As presentacións orais terán lugar última semana de marzo.
- As partes da avaliación definidas como "participación en debates", "exercicios, actividades e problemas" deberán entregarse na semana seguinte à que foran apresentados na aula.
- As alumnas e alumnos que non alcancen o aprobado en maio co sistema arriba exposto poderán presentarse a exame no mes de xuño. O día do exame deberán facer entrega do portafolio e realizar unha presentación oral. O alumnado que non alcance o aprobado en xuño poderá presentarse a exame en xullo, na data oficial correspondente, nas mesmas condicións que rexen para o exame de xuño.
- Penalizaranse os erros de expresión (ortografía, puntuación, incoherencias sintácticas, uso inadecuado do léxico, etc.). No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta non se puntuará.
- O alumnado erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta altamente recomendable ter un nivel de lingua española e galega igual ou superior a B2.

Bibliografía. Fontes de información

BÁSICA

- CNSE (2010): *Diccionario normativo de la lengua de signos española*, Madrid, Fundación CNSE..

- Herrero, Ángel (2009): *Gramática didáctica de la lengua de signos española* (LSE). SM / Fundación CNSE.
- Rodríguez González, Mª Ángeles (1992): *Lenguaje de signos*. Madrid, CNSE / Fundación ONCE.

COMPLEMENTARIA entregarse con cada tema

Recomendacións

Outros comentarios

Outros comentarios e avaliación de Xuño e Xullo

- Non se poderá obter a cualificación de aprobado se além de
 - a) ter feito a presentación oral na aula
 - b) ter entregado na data o traballo tutelado escrito, non se presenta un portafolio final docente que contenga
 - o a) biografía académica,
 - o b) autoevaluación da aprendizaxe
 - A entrega do traballo tutelado programarase para a primeira semana de febreiro.
 - As presentacións orais terán lugar última semana de marzo.
 - As partes da avaliación definidas como "participación en debates", "exercicios, actividades e problemas" deberán entregarse na semana seguinte à que forana presentados na aula.
 - As alumnas e alumnos, tanto de réxime presencial como semipresencial, que non alcancen o aprobado en maio co sistema arriba exposto poderán presentarse a exame no mes de xuño .
- O día do exame deberán facer entrega do portafolio, do traballo tutelado e realizar unha presentación oral. O alumnado que non alcance o aprobado en xuño poderá presentarse a exame en xullo, na data oficial correspondente, nas mesmas condicións que rexen para o exame de xuño.
- Penalizaranse os erros de expresión (ortografía, puntuación, incoherencias sintácticas, uso inadecuado do léxico, etc.). No caso de que se detecte copia ou plaxio nalgunha proba, esta non se puntuará.
 - O alumnado erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta altamente recomendable ter un nivel de lingua española igual ou superior a B2.
 - O alumnado que se atope no caso de ter aprobadas parte das probas poderá conservar as cualificacións desas partes, previo acordo coas profesoras, nas oportunidades de xuño e xullo.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas da Península Ibérica**

Materia	Linguas da Península Ibérica			
Código	V01G160V01916			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Navaza Blanco, Gonzalo			
Profesorado	Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	gnavaza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha ollada desde os estudos culturais e literarios á realidade lingüística peninsular.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, facer científica ou ética.	- saber
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.	
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional	- saber
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer

CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.	- saber
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación	
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio llingüístico e cultural ibérico.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Ampliar a relación entre o lingüístico, o literario e o cultural no conxunto ibérico.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Capacitar o alumnado para unha análise sociolingüística xeral da península ibérica.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Valorar as manifestacións lingüísticas, culturais e literarias de territorios e ámbitos minorizados e arraianos.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos	
Tema	
1. Historia e linguas peninsulares.	Análise histórica da variedade lingüística peninsular.
2. O galego e o portugués.	A vella Gallecia: o común e o diferente Historia e proxección actual das dúas linguas. O galego estremeiro: cultura e literatura.
3. O asturiano.	Historia e extensión do astur-leonés. Perspectivas actuais e resistencia literaria.
4. O castelán.	O castelán en contacto coas outras linguas. Historia, variedades e proxección.
5. O aragonés.	Historia e extensión do navarro-aragonés. Perspectivas actuais.
6. O catalán.	Historia e extensión do catalán. Literatura e cultura nas diferentes xeografías do catalán.
7. O éuscaro.	Historia e extensión do éuscaro. Perspectivas dunha lingua e dunha cultura singulares.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Traballos de aula	13	72	85
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.
Traballos de aula	Será necesario ás veces ler e comentar previa ou posteriormente para completar as explicacións da aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	Ademais das consultas na aula, os alumnos serán atendidos tamén a través de correo electrónico ouy en titorías previamente concertadas.
Traballos de aula	Durante a realización dos traballos na aula, cada alumno será supervisado individualmente.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Cada alumno será informado acerca dos erros e acertos do seu traballo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Resolución de problemas e/ou exercicios	As lecturas e comentarios realizados, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	A participación e comentarios realizados nas sesións pertinentes serán obxecto de avaliación	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As competencias adquiridas na materia serán avaliadas no seu conxunto cunha proba escrita (realizada na data oficial fixada pola FFT) que inclúa o comentario de textos.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
--	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumplan as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Costa, Joaquín (2010): *Textos sobre las lenguas de Aragón I. Artículos y otros escritos*. Huesca: Aladrada Ediciones.

Costas González, X. H. (2011): *A lingua galega no Eo-Navia, Bierzo occidental, As Portelas, Calabor e o Val do Ellas : historia, breve caracterización e situación sociolingüística actual*. A Coruña : Real Academia Galega.

Ferrando, A.; Nicolàs, M. (2005): (2005): *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Edicions de la UOC/ Pòrtic.

Intxausti, J. (1992): *Euskal Herria, el país de la lengua vasca*. Secretaría General de Política Lingüística del Gobierno Vasco.

Lleal, C. (1990): *La formación de las lenguas romances peninsulares*. Barcelona: Barcanova.

Llera Ramo, F. (1994): *Los Asturianos y la lengua Asturiana: Estudio Sociolingüístico para Asturias - 1991*. Oviedo: Consejería de

Educación y Cultura del Principado de Asturias

Mariño, R. (1998): *Historia da lingua galega*, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco

VV.AA. (1982): *El aragonés: identidad y problemática de una lengua*. Zaragoza

VV. AA. (2002): *Historia de la literatura asturiana*. Oviedo: Academia de la Lengua Asturiana.

Recomendacións

Outros comentarios

Os alumnos de Erasmus deberán ter certa competencia en polo menos unha das linguas peninsulares

DATOS IDENTIFICATIVOS**As escritoras da historia literaria**

Materia	As escritoras da historia literaria			
Código	V01G160V01917			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportacións das escritoras españolas e hispanoamericanas á historia literaria, particularizando o estudo na lectura dalgúns textos de diferentes xéneros.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa	- saber
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario	- saber
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.	- saber
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe	- saber - Saber estar / ser
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
I. Comprender e profundar nas principais aportacións das escritoras á historia literaria española e hispanoamericana.	CB3 CE2 CE11 CE12 CT3
II. Afondar nos métodos de estudo e de análise dos textos literarios incorporando novas categorías críticas.	CB3 CE4 CT3 CT5
III. Planificar, organizar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais orientados á maduración do pensamento crítico e á posta en práctica das convencións académicas.	CB2 CB3 CB5 CE9 CE12 CT2 CT3 CT5
IV. Entender as funcións do canon, a súa formación e axentes, e valorar as exclusións que xera no ámbito da historia literaria.	CB3 CE4 CE11 CE12 CT3 CT5
V. Contribuír ó desenvolvemento das habilidades de aprendizaxe necesarias para interpretar calquera tipo de discurso cultural, así como para pensar sobre o mundo e a realidade cunha perspectiva crítica.	CB3 CB5 CE4 CE7 CE11 CE12 CT3 CT5

Contidos

Tema	
I. Algúns conceptos previos	I. 1. O xénero como categoría de análise I. 2. O canon: axentes, formación e funcións
II. As escritoras na historia literaria. Unha aproximación cronolóxica	II. 1. Espazos, contextos, épocas, autoras
III. As escritoras na historia literaria. Algunhas constantes temáticas e a súa formalización en diferentes xéneros literarios.	III. 1. Educación III. 2. Violencia III. 3. Corpo, desexo, sexualidade III. 4. Estereotipos e roles sociais e culturais III. 5. Poesía e/na rede

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	12	26
Traballos tutelados	0	18	18
Titoría en grupo	2	2	4
Proxectos	0	12	12
Sesión maxistral	26	14	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas ou debates que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O alumnado desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	De maneira individual ou en grupo, o alumnado elaborará un documento sobre temas da materia, ou ben preparará seminarios, memorias, ensaios, lecturas, etc.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Proxectos	En liñas xerais, trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, organización de materiais, redacción, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Se atenderán de maneira individualizada as diferentes cuestións formuladas por cada persoa
Traballos tutelados	Atención personalizada
Titoría en grupo	Se atenderán de maneira individualizada as diferentes cuestións formuladas por cada persoa

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos de aula	O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración de documentos sobre a temática da materia ou desenvolve actividades prácticas sobre as lecturas da mesma. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	20	CB3 CE4 CE9 CE11 CE12 CT3
Traballos tutelados	O alumnado presentará o resultado obtido nos traballos ou proxectos propostos (recollida de información, manexo de bibliografía, resumos críticos, etc.).	20	CB3 CB5 CE2 CE9 CE11 CE12 CT3 CT5
Probas de resposta longa de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos sobre a materia nunha resposta extensa.	30	CB3 CE2 CE4 CE9 CE11 CE12 CT5

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e amosando a súa capacidade crítica e analítica	30	CB3 CE2 CE4 CE9 CE11 CE12 CT3 CT5
---	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación da materia:

1. Avaliación continua (asistencia ás clases do 80%):

-A nota final da convocatoria de maio resultará da suma das cualificacións das exposicións na aula, o traballo tutelado e un exame que constará de probas de resposta longa e de probas prácticas. O valor, en porcentaxe, de traballos e probas aparece na Guía ao lado da descrición destas. A data do exame coincidirá coa fixada pola Facultade para a realización do exame correspondente á avaliación única.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua e que, polo tanto, ao final do cuadrimestre o alumnado terá que demostrar as competencias adquiridas, para facer media coa cualificación de traballos e proxectos a nota do exame terá que alcanzar o aprobado.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, o que significa: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición, rigor e redacción persoal. Evitarase, por suposto, no caso dos traballos, a reprodución de palabras e ideas alleas sen indicar a súa procedencia; de se producir este feito, o traballo será invalidado.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas. Os requisitos anteriores son igualmente procedentes nesta convocatoria.

2. Avaliación única:

-As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases e, en consecuencia, non poidan elixir o procedemento de avaliación continua, terán que realizar, ademais do exame (na data fixada oficialmente pola Facultade), un traballo cuxo tema e prazos a profesora lles indicará ao longo do cuadrimestre. Por esta razón, é imprescindible que se poñan en contacto con ela. Neste tipo de avaliación, o valor do traballo será do 30% e o valor do exame do 70%, tendo que aprobarse este para sumar a nota do traballo.

Proceden igualmente, para aprobar, os requisitos indicados no apartado anterior.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

1. LECTURAS OBRIGATORIAS (indícase o tema ao que corresponden e o xénero literario de cada texto):

I. Lola Luna, "Leyendo como una mujer la imagen de la Mujer" (1996) -Ensaio- Iris M. Zavala, "Las formas y funciones de una teoría crítica feminista" (1993) -Ensaio- Rosalía de Castro, "Carta a Eduarda" (1865) -Relato- Alfonsina Storni, "Un libro quemado" (1919) -Artigo periodístico-

III. III. 1. Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 1851-1921), "La educación del hombre y de la mujer" (1892) -Discurso- Mercedes Cabello (Perú, 1845-1909), "Mujer escritora" (1877) -Poema-

III. 2. Griselda Gambaro (Argentina, 1928), *La malasangre* (1982) -Teatro- Renée Ferrer (Paraguay, 1944), "Helena", "El ovillo" y "La exposición" (*La seca*, 1986) -Contos-

III. 3. Textos poéticos de escritoras españolas e hispanoamericanas do século XX (selección que entregará a profesora) Cristina Peri Rossi (Uruguay, 1941), "Desastres íntimos" e "Una consulta delicada" (*Desastres íntimos*, 1997) -Contos-

III. 4. Rosario Castellanos (México, 1925-1974), "Lección de cocina" (*Álbum de familia*, 1971) -Conto- Luisa Valenzuela (Argentina, 1938), "La llave" (Simetrías, 1993) -Conto- Iris M. Zavala (Puerto Rico, 1939), *Nocturna mas no funesta* (1987) -Novela-

2. A bibliografía específica sobre cada tema e sobre cada unha das obras estudadas facilitarase a través da plataforma TEMA.

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: terá que posuír una competencia oral e escrita do castelá, lingua da asignatura, acorde co curso ao que esta pertence. En todo (asistencia, traballos, exame) o nivel de esixencia será o mesmo que o requerido ao alumnado propio.

TITORÍAS: o horario de titorías indicárase ao comezo do curso. Tanto as consultas persoais no despacho como aquelas que se fagan a través do correo electrónico serán atendidas dentro dese horario.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura latina**

Materia	Literatura latina			
Código	V01G160V01918			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Ledo Lemos, Francisco José			
Profesorado	Ledo Lemos, Francisco José			
Correo-e	ledolemos@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introdución á historia da literatura latina, con gran atención ós seus antecedentes gregos.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos	- saber - saber facer
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.	- saber facer
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.	- saber facer - Saber estar / ser
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.	- saber facer
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento básico dos principais movementos, épocas, tendencias e autores da historia da literatura grecolatina.	CE3
Capacidade para documentarse autónomamente sobre historia da literatura.	CE6 CE9
Comprensión das obras literarias da antigüidade.	CE3 CE7 CE8
Capacidade crítica sobre os diferentes enfoques teóricos e metodolóxicos que se aplican á literatura e á historia cultural.	CE3 CE6 CE7
Capacidade para comparar as literaturas antigas e modernas.	CE3 CE6 CE8
Capacidade para contextualizar e comentar textos literarios.	CE3 CE6 CE7 CE8 CE9

Capacidade para realizar traballos escritos e exposicións orais a nivel académico sobre escritores da antigüidade.

CE6
CE7
CE8
CE9

Contidos

Tema

Os inicios da literatura grega: Homero e Hesíodo	O contexto histórico: da época Micénica á Idade Escura. Da literatura oral á literatura escrita: o mecanismo da dición formular. Homero: A Ilíada; a Odisea; outras obras atribuídas a Homero. Hesíodo: O primeiro autor cunha biografía. A Xenealoxía dos Deuses. Os Traballos e os Días. Outras obras atribuídas a Hesíodo.
A poesía Grega Arcaica	O contexto histórico: as colonizacións e os conflitos sociais. Xéneros literarios antigos e xéneros literarios modernos. A elegía. O lambo. A lírica monódica. A lírica coral.
A Época Clásica Grega: o século V	O contexto histórico: as Guerras Médias; a democracia ateniense e os seus "aliados". A sofística. A orixe do teatro. Os grandes trágicos: Esquilo, Sófocles, Eurípides. A comedia: Aristófanes. A historia: Heródoto.
A Época Clásica Grega: o século IV	O contexto histórico: dende as Guerras do Peloponeso ata Alexandre Magno. A crise de valores: a morte de Sócrates e as escolas filosóficas. A historia: Tucídides e Xenofonte. A disputa entre filosofía e sofística: Platón, Isócrates e Aristóteles A evolución do teatro: Menandro e a Comedia Nova.
O Helenismo	O contexto histórico: das conquistas de Alexandre ata a conquista romana. O entorno cultural. A primeira globalización cultural. Novos e vellos centros culturais: Atenas, Rodas, Pérgamo e Alexandría. Unha literatura de profesores de literatura. O virtuosismo poético e as formas menores: Calímaco. O epigrama. Os mimiambos. Teócrito: a nostalxia amorosa e a idealización do campo. A poesía longa: Apolonio de Rodas. A ciencia e a técnica.
O xurdimento da literatura romana	A situación histórica romana: De pequena aldea a gran potencia. A Segunda Guerra Púnica. Antecedentes preliterarios. Os primeiros autores en verso: Livio Andrónico, Ennio, Nevio. Os primeiros autores en prosa: de Fabio Píctor a Catón o Censor.
O teatro	Do teatro helenístico ó teatro romano. Os autores perdidos. Plauto. Terencio
O final da República Romana	A situación histórica: desintegración política e guerras civís. Cicerón. César. Salustio. Catulo e os "neotéricos". Lucrecio e a introdución da filosofía.
A época de Augusto	A situación histórica: de Octavio a Augusto; unha monarquía absoluta con aparencia externa de república. O intento de "rexeneración" cultural e moral. A historia: Tito Livio. Virxilio. Horacio. A elegía romana. Tibulo e Propercio. Ovidio.

A literatura latina durante o principado	O contexto histórico: a consolidación do réxime. Os cambios dinásticos. Os "bos emperadores". O ascenso dos 'equites' fronte ás vellas familias da nobilitas. O estoicismo "revolucionario". A filosofía e o ensaio: Séneca. Lucano: A Farsalia. Tácito. Suetonio. Epigrama e poesía satírica: Marcial, Persio e Xuvenal. A Novela: Petronio e Apuleio. Outros historiadores e prosistas: Veleio Patérculo. Plinio o Vello. Quintiliano. Plinio O Mozo. Outros poetas: Silio Itálico. Valerio Flaco. Estacio.
A literatura grega na época imperial	O contexto histórico: a Pax Romana e o panhelenismo. A continuación do epigrama e da poesía. A ciencia, a filosofía e a literatura técnica. A pervivencia do teatro. A historiografía e a biografía. Plutarco. Luciano de Samosata.
Cristianos e Pagáns na época do Baixo Imperio.	O contexto histórico: da crise do século III ata as invasións bárbaras. O cristianismo. O paso do 'liber' ó 'codex'. Dos primeiros apoloxistas ós Santos Padres. Ortodoxos e heterodoxos. O Occidente latino: Santo Augustiño e San Xerome. O Oriente grego: Oríxenes e San Xoan Crisóstomo. A reacción pagá: Amiano Marcelino. Macrobio.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	11	33
Seminarios	16	11	27
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	4	10	14
Probos de resposta curta	6	70	76

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor do contexto histórico e cultural para a comprensión das lecturas de textos literarios grecolatinos (en tradución ó galego ou castelán) que deberán logo facer na súa casa os alumnos.
Seminarios	Comentario en grupo sobre as lecturas previamente realizadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Cada alumno ten ocasión de expoñer as súas propias opinións sobre as obras literarias obxecto do seminario e contrastala coa do profesor e os outros compañeiros.
Probos	Descrición
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	Cada alumno recibirá un informe escrito do profesor, cos comentarios oportunos.
Probos de resposta curta	Cada alumno recibirá un informe escrito do profesor, cos comentarios oportunos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	A participación dos alumnos nos seminarios, sempre que indique unha axeitada integración de coñecementos e de argumentación propia.	20	CE7 CE8 CE9

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Haberá dous exames "teóricos": un "parcial", sobre a primeira metade da materia, e outro sobre a totalidade dela. Serán preguntas abertas, nas que o alumno deberá integrar coñecementos de distintos temas. O exame parcial servirá ós alumnos, sobre todo, para familiarizarse co tipo de proba (ademais, loxicamente, de para reflexionar e madurar os coñecementos), e a súa cualificación só será tida en conta polo profesor se o resultado da proba final é inferior ó dobre do parcial (nese caso, a nota do parcial será o 50% da puntuación neste apartado, e o 50% restante será o 50% da nota do exame final)	40	CE3 CE6 CE8 CE9
Probas de resposta curta	Haberá varias pequenas probas de resposta curta (aproximadamente unha por semana) sobre as lecturas correspondentes. O procedemento é acumulativo, pois cada proba preguntará sobre todas as lecturas realizadas ata o momento. Pódense considerar todas estas probas como diferentes etapas dunha única proba, que pretende comprobar se os alumnos realizaron efectivamente todas as lecturas. En principio, a puntuación das últimas probas é moito máis indicativa que a das primeiras (pois son moitas máis as lecturas avaliadas).	40	CE3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Os alumnos semipresenciais, ou aqueles que non poidan asistir a clases por motivos xustificadas, serán avaliados exclusivamente polas probas escritas (ó 50%).

Na proba de xullo, os alumnos que teñan unha boa cualificación nun dos apartados, poden conservar esta parte da puntuación e examinarse só daqueles apartados con peor cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

A bibliografía (tanto a impresa como os recursos en Internet) será entregada ós alumnos na primeira clase.

Recomendacións

Outros comentarios

Os coñecementos previos de latín e grego poden resultar moi útiles, pero non son necesarios.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V01G160V01991			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O "Traballo de fin de grao" (TFG) é un traballo persoal que o discente debe facer de maneira autónoma baixo a titorización dun/ha docente da Facultade con docencia no grao. O TFG está orientado á avaliación das competencias asociadas ao título (Real Decreto 1393/2007). Xa que é un requisito para a graduación, debe entenderse como unha oportunidade de aprendizaxe que ilusione antes que coma un mero trámite.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.	
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado	
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Na memoria do grao non se describiron competencias específicas para o TFG fóra das competencias xerais do grao.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema	
-Estrutura básica	1. Portada 2. Índices (contidos, táboas, ilustracións, figuras, anexos, etc.) 3. Dedicatorias e agradecementos 4. Resumo e palabras clave 5. Introducción/presentación 6. Marco conceptual 7. Metodoloxía 8. Resultados 9. Conclusións Bibliografía Anexos
-Introdución/presentación	Recoméndase que inclúa os seguintes apartados: -O obxecto de estudo material -Xustificación do tema elixido -Revisión crítica de antecedentes -Obxectivos -Estrutura do TFM
-Marco conceptual	Recoméndase que inclúa unha revisión dos conceptos fundamentais e dos argumentos epistemolóxicos que se manexan no TFG.
-Metodoloxía	Trátase de responder ao "como", isto é, describir as técnicas e os procedementos que se levaron a cabo para desenvolver o proxecto. Os materiais utilizados, a perspectiva metodolóxica (cuantitativa, cualitativa, mixta), as técnicas de produción de datos utilizadas, así como todos os aspectos que se considere preciso destacar sobre o procedemento seguido na elaboración do TFG.
-Resultados	Descrición clara e interpretación dos resultados obtidos.
-Conclusións	As conclusións son fundamentais e nunca deben redactarse como se se tratase dun resumo do traballo. Deben poñerse en relación coa(s) pregunta(s), cos obxectivos e/ou hipóteses propostos. Recoméndase que as conclusións rematen con algunha suxestión de liñas de traballo futuras.
-Bibliografía	A bibliografía ha incluír só as referencias citadas no texto. Hai varios modelos válidos para elaborar unha bibliografía. Recoméndase a que recolleamos no apartado "Bibliografía. Fontes de Información" desta mesma guía docente.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	5	145	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballos tutelados

Na redacción e presentación do TFG suxírese que se sigan as seguintes pautas:

-Extensión. O TFG terá unha extensión entre 7000 e 9000 palabras. Deberá ser entregado en formato impreso (3 copias) e en PDF. Recoméndase a impresión do TFG a dobre cara.

-Portada. Haberá de incluír: Grao Universitario en Estudos de Galego e Español / Facultade de Filoloxía e Tradución / Universidade de Vigo (na parte superior dereita), título completo do TFG, autoría e dirección, mes-ano da presentación (parte inferior).

-Elementos gráficos. As figuras, gráficos, imaxes, táboas, etc. numeraranse correlativamente e virán acompañadas dun título na parte superior (exemplo: "Figura 1: Título da figura").

-Aspectos ortotipográficos: fonte tipo Baskerville, Candara, Book Antiqua, Garamond (12 pt), interlineado 1.5, aliñación xustificada, marxes 2.5 cm.

-Notas ao pé. As notas terán numeración automática, aparecerán a pé de páxina e estarán no mesmo tipo de letra (10 pt).

-Citas. As citas textuais de ata dúas liñas incluíranse no corpo do texto, marcadas entre comiñas e seguidas pola súa referencia: o apelido do/a autor/a (ou autores/as), o ano de publicación e o número da(s) páxina(s) entre parénteses. Exemplo: corpo do texto "cita textual breve entre comiñas" (Apelido1 e Apelido2, 2007: 121-122). As citas textuais superiores a dúas liñas inseriranse nun parágrafo á parte con sangría esquerda. Na fin da cita, entre parénteses, aparecerán o apelido do/a autor/a (ou autores/as), o ano de publicación e o número da(s) páxina(s). Exemplo: (Apelido1 e Apelido2, 2007: 121-122).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	A comisión avaliadora terá en conta os seguintes criterios: -Calidade técnica do traballo, fundamentación teórica, proposta metodolóxica, capacidade crítica do discente (60%). -A presentación escrita do TFG (20%). Valorarase especialmente a corrección formal e a adecuación aos estándares académicos descritos nesta guía -A defensa oral do TFG (20%). Valorarase especialmente a habilidade e o dominio da linguaxe verbal e a capacidade de síntese. IMPORTANTE O seguimento dunhas normas éticas considérase básico na elaboración do TFG. En particular, o respecto polo recoñecemento da autoría allea. Así, calquera plaxio identificado será motivo de suspenso do TFG. Entenderase por plaxio calquera reprodución literal presentada como propia dun texto alleo, independentemente da súa extensión ou calquera apropiación das ideas ou metodoloxía dun/a autor/a que non se mencione nas referencias e, isto, sexa cal sexa a súa procedencia (dun traballo individual ou colectivo, dunha publicación impresa ou dun documento electrónico ou de uso restrinxido, páxina web, ou traballo que se está levando a cabo por parte dalgún/a compañeiro/a, etc.).	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Defensa oral do TFG.

O/A estudante disporá de 10 minutos para presentar a súa proposta. Recoméndase que inclúa na súa intervención os aspectos seguintes:

-*Introdución*: problemática obxecto de estudo e o seu interese.

-*Bases teóricas e/ou metodolóxicas*: marco teórico e hipótese(s) do traballo.

-*Resultados*: principais resultados obtidos.

-*Conclusiones*: achegas do traballo ao obxecto de estudo

Na presentación oral o alumnado non poderá ler. Si poderá empregar un pequeno guión ou acompañar a súa presentación oral de material de soporte visual, auditivo, etc., pero a presentación oral NON pode constituír a simple lectura do devandito material.

Os membros da comisión avaliadora presentarán nun tempo máximo de 15 minutos os seus comentarios e preguntas, as cales deberá contestar, brevemente, o/a estudante.

Despois da deliberación a porta pechada, e unha vez decidida a cualificación do TFG (que, segundo se recolle no artigo 7, parágrafo 7, do Regulamento do TFG da Facultade de Filoloxía e Tradución, deberá ser numérica, de 0 a 10, coa posibilidade de outorgar matrícula de honra (MH) nas condicións determinadas na normativa), a comisión avaliadora levantará acta do acto de defensa e entregarlle unha copia á persoa responsable da materia (para que complete a acta correspondente na secretaría virtual) e outra á Secretaría do alumnado (cfr. art. 7, parágrafo 9 do Regulamento do TFG da FFT). No suposto de que a cualificación do TFG sexa a de suspenso, lémbrese que a comisión avaliadora lles entregará a estudantes e profesorado titor un informe coas recomendacións oportunas para mellorar o TFG en posteriores avaliacións (cfr. art. 7, parágrafo 8 do Regulamento do TFG da FFT).

Bibliografía. Fontes de información

En cada TFG haberá que empregar toda aquela bibliografía que o/a autor/a, baixo a supervisión do profesorado titor, considere conveniente. A epígrafe Bibliografía só recollerá os traballos citados no TFG e aparecerá despois do final do texto, separada por unha liña en branco, e con sangrado francés. Ordenarase alfabeticamente por autor/a e ano de primeira edición do orixinal segundo os modelos seguintes:

Baranda Leturio, Nieves (2001). *La prosa y el teatro medievales*. Madrid: UNED.

Gordon, Raymond G., Jr. (ed.) (2005). *Ethnologue: Languages of the World*. Dallas, Texas: SIL International. Dispoñible en liña: <http://www.ethnologue.com> Herrero Blanco, Ángel (2002). "La investigación lingüística de las lenguas de signos". *LynX. Panorámica de Estudios Lingüísticos*, 1, 9-47.

Ruiz García, Martha Elizabeth (2001). *El español popular de Chocó, Colombia: evidencia de una reestructuración parcial*. Doctoral thesis. Ann Arbor: University Microfilm International.

Wagner, Claudio (1991). "Las lenguas indígenas de América (lenguas amerindias)". *Documentos Lingüísticos y Literarios*, 17, 30-37. Dispoñible en liña: http://www.humanidades.uach.cl/documentos_linguisticos/document.php?id=350 **Servicio de Biblioteca de la Universidad de La Laguna, Cómo elaborar un trabajo. Dispoñible en liña: http://www.ull.es/view/institucional/bbtk/Como_elaborar_un_trabajo/es (última consulta: 20/07/2012).**

Warburton, Nigel (2007). *The Basics of Essay Writing*. Oxford: Routledge. Citado pola edición española: *Cómo aprender a escribir*. Traducido por Lourdes Bassols Pascual. Barcelona: Paidós, 2012.

Recomendacións